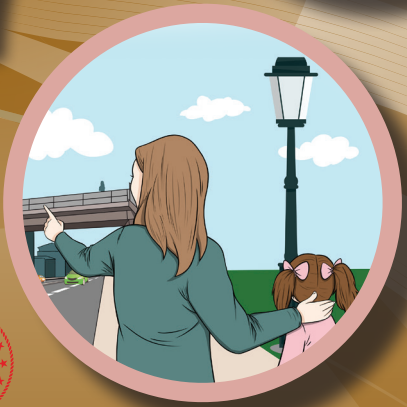

MEKTEBO MİYANIN ZAZAKİ KITABÊ MUSNAYİŞİ

7

DEVLET KİTAPLARI

BİRİNCİ BASKI

....., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 7151
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ: 1292

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editor

Öğr. Gör. Murat VAROL

NuŖtođı

Öğr. Gör. Murat VAROL

Öğr. Gör. İbrahim DAĞILMA

Öğr. Gör. BuŖra GÖKALP

Öğr. Gör. Ayetullah KARABEYESER

Nurettin KAYĞISIZ

Nurullah VERGİ

ISBN 978-975-11-5016-5

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 25.06.2019 gün ve 12161004 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiŖ, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün gün ve sayılı yazısı ile birinci defa adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

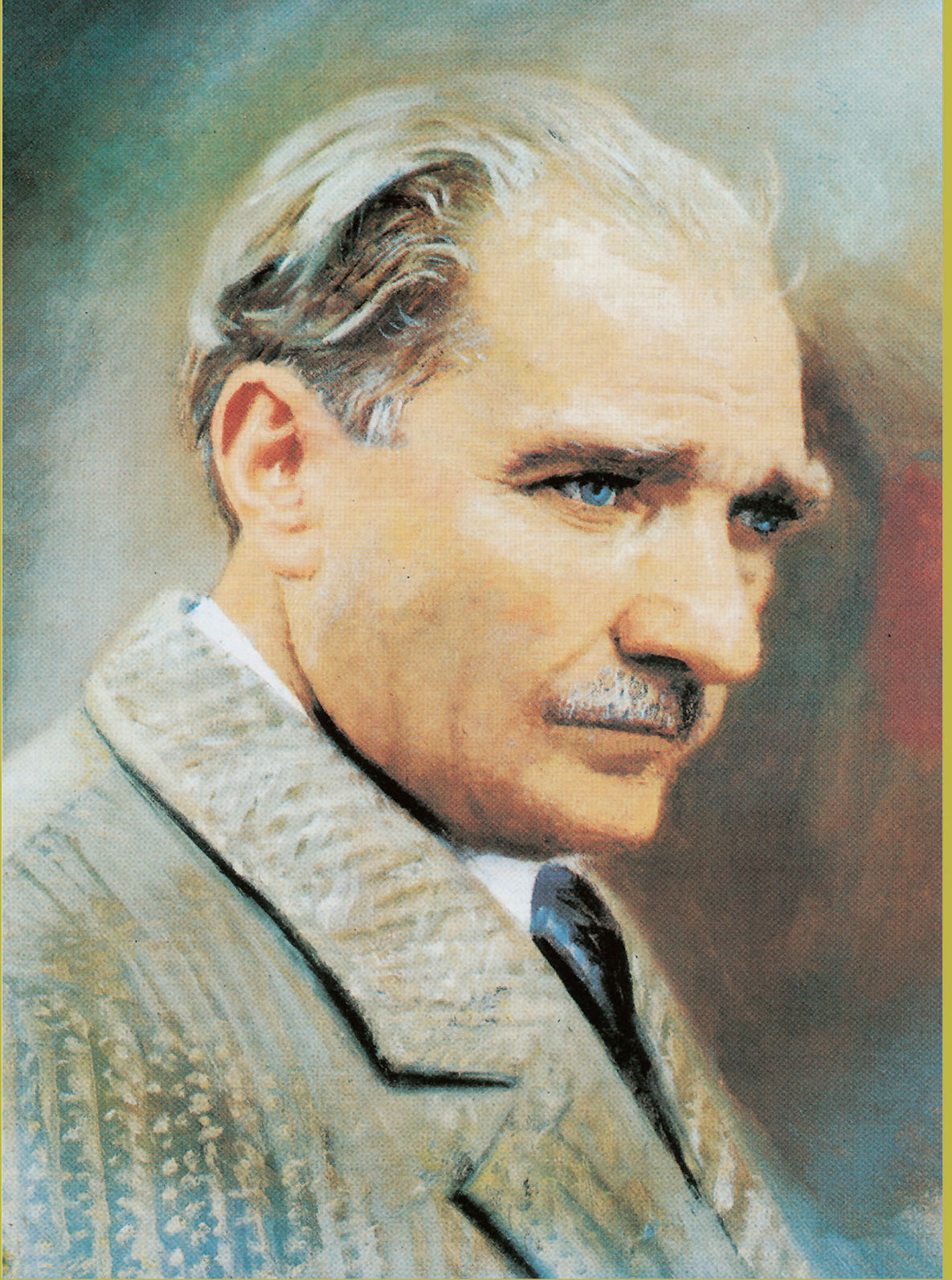
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

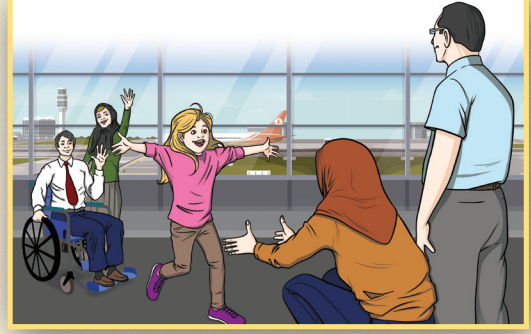
FİHRİST

UNİTEYA 1. MEKTEB U HEYATÊ MI

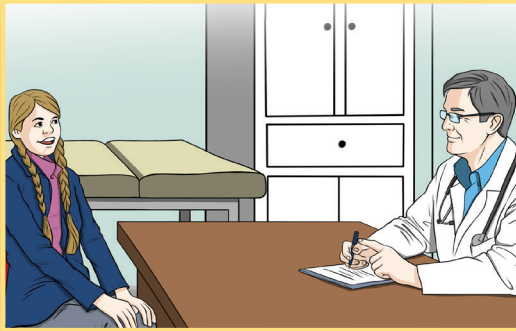
9-24

UNİTEYA 2. EZ U KEYEYÊ XU

25-40

UNİTEYA 3. BEDEN U SIHET

41-56

UNİTEYA 4. WER U ŞİMİTÎŞ

57-72

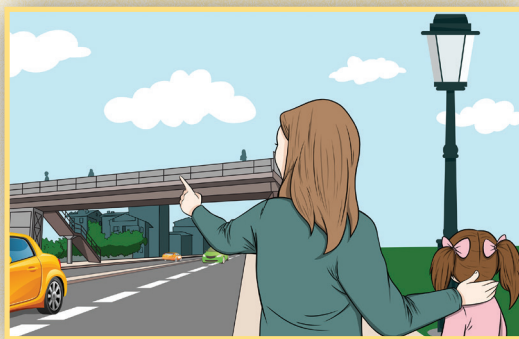
FİHRİST

UNİTEYA 5. MEWSİM U TEQWİM

73-88

UNİTEYA 6. TRAFİK U SEYAHET

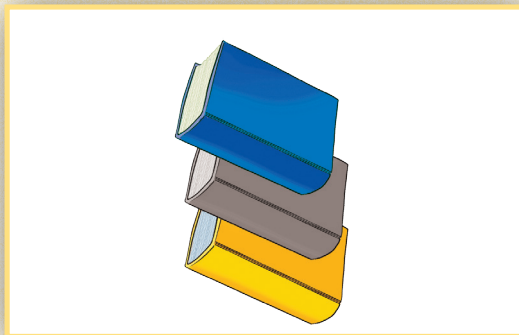
89-104

UNİTEYA 7. XEBATA SERBEST

105-122

FERHENG

121-131

RIPELÊ SEMBOLAN

wendiş

goştarikerdiş

nuştîş

qıseykerdiş

goştarikerdiş u nuştîş

goştarikerdiş u qıseykerdiş

goştarikerdiş u wendiş

wendiş u qıseykerdiş

wendiş u nuştîş

Uniteya 1.

MEKTEB U HEYATÊ MI

ŞILAN ŞIYA KITABXANE

Melmê Şilan, yo wezife da bî Şilan. A, qey wezifeyê xu şî kitabxaneyê mektebi. Wezifeyê xu mocna wezifedarê kitabxaneyi. Wezifedar, oniya kağîdi ra sareyê xu şa tê u Şilan ra va:

-Ino kitab kitabxaneyê ma dî çin o.

Şilan zaf qehîriya u va:

-Ez inka se kena, wezifeyê xu seni vîrazena!

Wezifedar oniya Şilan zaf qehîriyawa, peşmîriya u va:

-Keynaya delal u rînd, tî çîra xu qehîrnena! Ino kitab, kitabxaneyê ma dî çin o; labelê kitabxaneyê şarîstani dî esto.

Ina qal ser ra keyfê Şilan ame ca. Şilan, wezifedari rê teşekur kerd u şî.

Şilan roco bin şî kitabxaneyê şarîstani. Ino kitabxane, keyeyê Şilan ra durî bî. Şilan pê wesayit şî kitabxaneyê şarîstani. Wext Şilan berê kitabxaneyi ra kot zerre, şaş mend. Şilan xu bî xu va, ino kitabxane dî çendêk zaf kitabî estî! Tî vanî qey rîyê erdî ser çendêk kitabî estî, hemeyê inan arêdayî u ardî ino kitabxane.

Şilan verê xu tada kameci het, uca dî kitabî diyi. Verniya ay dî kitabî, peyniya ay dî

- oniya
- peşmîriya
- teşekur kerd
- ardî
- gîrot
- nuşt
- ard
- vîraşt
- wend

kıtabi, kışta raşt dı kıtabi, kışta çep dı kıtabi... Kıtabi goreyê tewıran u dehkeraya inan rafan dı ciya ciya roniyayi bi.

Kışta beri dı yo masa est bi. Wezifedarê kıtabxaneyi masa dı ronışt bı. Şilan, şî hetê wezifedari. Şilan selam da cı, wezifedari selamê Şilan girot u va:

-Keynaya delal! Tı çita wazena, ez tu rê seni ardım bıkeri? Şilan va:

-Mı rê kıtabêk lazım o, nameyê kıtabi ıno kâğıd dı nusiyayi yo. Wezifeyê mı esto, ez vırazena.

Wezifedari, nameyê kıtabê Şilan komputer dı nuşt u ıno kıtab kamci raf dı ca geno tesbit kerd. Veng da yona wezifedari u cı ra va:

-Kıtabê Şilan, qata dıyın, kışta raşt ra rafa çarın dı ca geno, cı rê ardım bıker.

Wezifedari kıtabê Şilan raf dı di u ard. Nameyê Şilan komputerê kıtabxane dı nuşt u kıtab da Şilan.

Şilan zaf keyfweş bi u wezifedaranê kıtabxaneyi rê teşekur kerd. Şilan wext ber ra veciyayên teber, wezifedari veng da cı u va:

-Keynaya delal, ez yo mijdan bıdı tu. Ma emserr yo kampanya vıraştı. Zerreyê hiri aşman dı kamci wendekar tor zaf kıtab bıwano, ma yo xelaya rınd dani cı. Eg tı wazena ma qeydê tu zi vıraz. Şilan va:

-Xura ez çiyêko hına rınd wazena. Nameyê mı zi qeyd bıkerên!

Şilan her roc, dı saeti kıtab wend. Peyniya hiri aşman dı pancyes hebi kıtabi qedınayi u xela qezenc kerd.

1-A Kamci kelimeyi nuşte di viyereni îşaret bikerên

☐ kitabxane	☐ defter	☐ wendekar
☐ wezife	☐ keye	☐ sinema
☐ melim	☐ kay	☐ hemberi
☐ şaristan	☐ dew	☐ rayir
☐ wesayit	☐ mekteb	☐ kurse

1-B Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

Ina hikaye di çitayi
ra behs beno?

.....

.....

.....

Şexsi ina hikaye kam i?

.....

.....

.....

Qey ina hikaye hiri
sernuşteyanê neweyan binusên

.....

.....

.....

Şima heta inka kitabxaneyê
şaristanê xu ziyaret kerd
ya nêkerd?

.....

.....

.....

Ina hikaye kamca di viyerena?

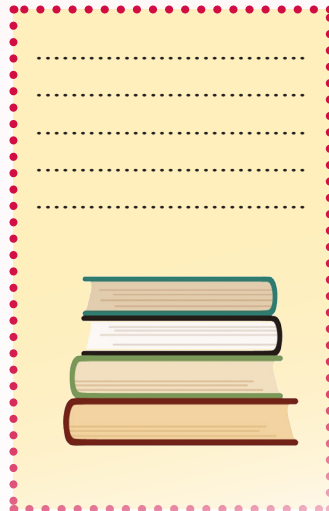
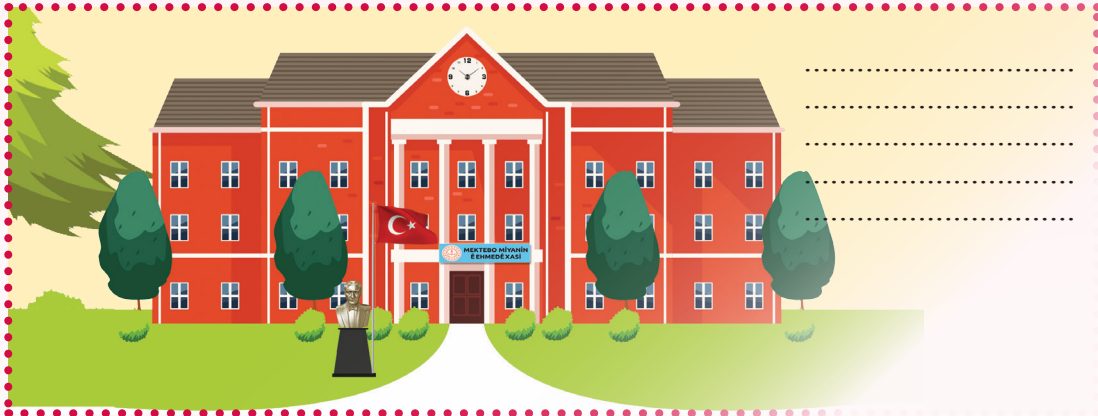
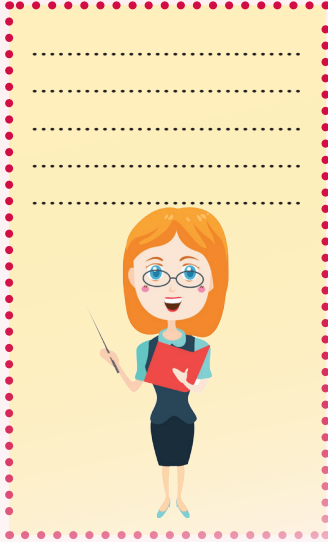
.....

.....

.....

2

Resimî cêrini çita ani şima vir, binusên

Resim-1

3

Cumleyanê cêrinan ra kamci raşt i, îşaret bikerên

Îbrahimi seba wezifeyê xu yê mektebi, wesîfî wendakarê holi nuştî; labelê çend wesîfî gelet nuştî. Îbrahimi kamci wesîfî raşt nuştî, inan îşaret bikerên.

Wendekaro hol,
dersanê xu xebitîyeno
u tekrar keno.

Wendekaro hol, tîmotîm
wext dî şîno mekteb u wext
dî ageyreno keyeyê xu.

Wendekaro hol, paşt
nêdano embazanê xu
u inan ra herîdiyeno.

Wendekaro hol,
qey dersan xu rê yo
program vîrazeno
u goreyê inê programî
xebitîyeno.

Wendekaro hol,
wade u doruverê xu
pak geno.

Wendekaro hol,
dersan dî goşdariya
melîmanê xu
nêkeno.

Wendekaro hol,
kîncanê xu keno lêşîn
u muşeqetî keno.

Wendekaro hol,
teber dî embazanê
beredayan dî
geyreno.

Wendekaro hol,
mîqatê defter u
kîtabanê xu beno.

Wendekaro
hol, servîsa
rehberî ra
istîfade keno u
embazanê xu dî
pî keno.

Wendekaro hol,
pîlan rê hurmet keno
u qîcan ra hes keno.

Wendekaro hol,
teyna şewa imtîhanî
nê her roc dersanê xu
xebitîyeno.

Wendekaro hol, bê qelem u
pakker şîno ders.

Resim-2

MEKTEBÊ MI

Mektebe mî zaf rind o
 Uca cayê wendîşî yo
 Zê verarda dadi yo
 Timotim ma paweno

Zur, xırab u rıkdari
 İnsani erzên tari
 Ino gure bar o tu ri
 Eg nêger kurme holi

Melim, kitab u mekteb
 Musayîşî rê sebeb
 Dani ma ilm u edeb
 Tî ino gure ra meb

Tic her roc roşni dana
 Mekteb zi her tım hına
 Keno roşn verniya ma
 Paweno ma cehalet ra

Qelem, defter u pakker
 Forma u kincan bîger
 Bîger inan lez bîker
 Tembeli berz teber

HESKERDIŞ U SERFIRAZÎ

Wextanê verinan dî yo universite dî profesorêk bîbî. Inê profesori, wendekaranê mektebê miyanin ser cıgeyrayiş kerdên u projeyi vıraştên. Profesor semedê cıgeyrayişê yo proje, asistananê xu şıraweno şaristanêkê feqiri. Asistani xu hedre keni u şini ino şaristan. Asistani ino şaristan dî semtêka feqir dî se u vist wendekari ser cıgeyrayiş keni. Projeyê xu hedre keni u peyniya projeyê xu dî hına nuseni: “Verniya ini wendekaran dî çiyêko hol nêseno. Hına fam beno ki zafiya ini wendekaran wendiş ra fek vera dani.” Ino proje xoceyê xu rê şıraweni.

Ino cıgeyrayiş ra hiris serr dîma yona profesor arşiv dî raştê inê projeyi yeno. Ino proje elaqeyê profesori anceno. Çend roci projeyi tetkik keno. Veng dano asistananê xu u piya proje ser qisey keni. Profesor, asistananê xu şıraweno ino şaristan u vano halê ini wendekaran tetkik bikerên.

Asistani lezabez kuweni rayir, şaristano feqir dı geyreni ini wendekaran. Asistani, weziyetê heme wendekaran tesbit keni u derheqê wendekaran dı melumat arêdani. Ê vineni wendekaran ra teyna çar tenan wendiş veradayo. Ê binan ra têkî biyi melim, têkî biyi toxtor, têkî biyi awukat. Welhesıl herkes biyo wayirê kar u gureyi.

Peyniya inê cıgeyrayişi, profesor ser dı zaf tesir keno. Profesor xu bı xu vano; lazımo ez şiyeri ini wendekaran bıvini u inan ra persi. Gelo şıma seni biyi serfiraz?

Profesor, wendekaran vineno u inan dır qısey keno. Inan ra perseno u vano:

-Şıma a tengasi dı seni hındêk serfiraz biyi?

Wendekari vani:

-Pê geyretê yo melımi ma serfiraz biyi.

Profesor ê melımi zaf mereq keno. Her cayê şaristani dı geyreno ê melımi. Benate ra çend roci viyereni, profesor keyeyê melımi vineno. Semedê diyari şıno keyeyê melımi. Profesor, melımi ra perseno u vano:

-Ê wendekaranê feqir u bêçareyan ra seni hındêk melımi, toxtori u awukati veciyayi. Melım pê ina qal beno şa, peşmıriyeno u vano:

-Zaf rehet. Mı wendekaranê xu ra zaf hes kerd.

4-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan bîdên

1) Profesora kamci wendekaran ser xebitîyeno?

.....

2) Profesora asistananê xu semedê çitayî şîraweno şarîstanê feqirî?

.....

3) Asistani çend talebeyan ser cîgeyrayîş kenî?

.....

4) Asistani proje dî çita nusênî?

.....

5) Profesora çend serran ra dîma raştê inê projeyî yeno?

.....

6) Ê talebeyî bibî wayirê kamci meslegan?

.....

4-B Kelimeyanê cêrinan goreyê nuşteyi texmin bikerên u menaya inan binusên

Cîgeyrayîş

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Proje

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Profesora

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Asistana

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Melîm

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wendekar

.....
.....
.....
.....
.....
.....

FUARÊ TEKNOLOJÎ

Merheba. Nameyê mî Adem o. Melîma ma aşmêk inka ra ver xeberêk da ma. Ma ra va, mektebê ma dî qey fen u teknoloji fuarêko qickek vîraziyeno. Kam qey inê fuari çıta hedre bîkero, ma inan ramocneni. Miyanê inan ra kamci holi bî, ma inan vicneni. Ma wayirê inan zi beni teknokentê Diyarbekîrî. Ma teknokent dî geyreni, çiyi ki tiya dî esti ma inan vineni.

Mî bî keyf u diqet goştariya ma xeber kerd. Ez icadanê teknoloji ra zaf hes keno u ez qayil biyo şiyerî Diyarbekîr.

Ez yo hefte projeyê xu ser fîkîriyayo. Mî doruverê xu ra persa, mî fîkîrê inan zi girot. Peyni dî mî qerar da u projeyê xu hedre kerd.

Projeyê mî hîna bî. Şexîsî ki destan, lîngan, çîman u zobîna çî ra seqetî, heyatê xu dî zaf tengasî ancenî. Mî waşt ez qey inan yo proje hedre bîkerî. Ê ki çîmê inan hol

nêvineni ya zi vinayiya inan çin a, mî qey inan yo çonqal viraşt u mî yo çip eşt sareyê ina çonqal.

Kami ki çimi ey hol nêvineni eg ina çonqal bîşixulni, wext çal u çuxur ra yo metre biyi nîzd, çip sinyal dano u merdım pê çal hesiyeno.

Mî projeyê xu qedina u teslimê mektebi kerd. Projeyê mî zi miyanê projeyanê binan dı ame ramotış. Qey vicinayişê projeyan yo heyetê juri bıbı. Wayirê projeyan verê inan dı derheqê projeyê xu dı melumat da. Mî zi projeyê xu ra behs kerd. Projeyê mî puanêko hol girot u qebul bı.

Peyniya ê hefteyi dı ma pa melimanê xu verê mektebi dı nışti otobus u ma şiyi Diyarbekır. Ma teknokent dı geyrayi u yo wezifedari derheqê teknokenti dı melumat da ma.

Teknokent, projeyanê teknoloji qebul keno. İnan tetkik keno u ê projeyi ki heyatê insani rehet keni u feyde dani, paşt dano inan. Ma wext zerreyê teknokenti dı geyrayi, ma icadi neweyi diyi.

5-A Goreyê xu cewabê persanê cêrinan bîdên

1-Mektebê şîma dî heta eyro qey teknoloji fuar tertib biyo? Eg tertib biyo çîta ame ramocnayîş?

.....

.....

2-Şîma heta eyro yo merkezê teknoloji ziyaret kerd yan nêkerd? Eg şîma ziyaret kerd, derheqê inê ziyareti dî melumat bîdên

.....

.....

3-Eg qey teknoloji yo fuar tertib bîbên, şîma yo projeyo senin hedre kerdên?

.....

.....

5-B Şîma hacetanê cêrinan çî ra şîxulneni u çî faydeyê inan esto, bînusên

.....

.....

.....

.....

.....

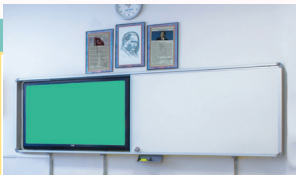
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5-C Goreyê xu cewabê persanê cêrinan bîdên

girotîş

waştîş

vîndertîş

heskerdîş

şiyayîş

- 1-Mî kitabxane ra derheqê teknoloji dî kitabêk
- 2-Ez aşma keşkeloni dî fuarê teknoloji.
- 3-Melîma ma derheqê teknoloji dî ma ra proje
- 4-Otobusa ma verê teknokenti dî
- 5-Ma fuarê teknoloji ra zaf

5-Ç Pê fiilanê cêrinan cumleyan binusên

Nuştîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wendîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Berdîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ameyîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Geyrayîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vîndertîş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WENDIŞ

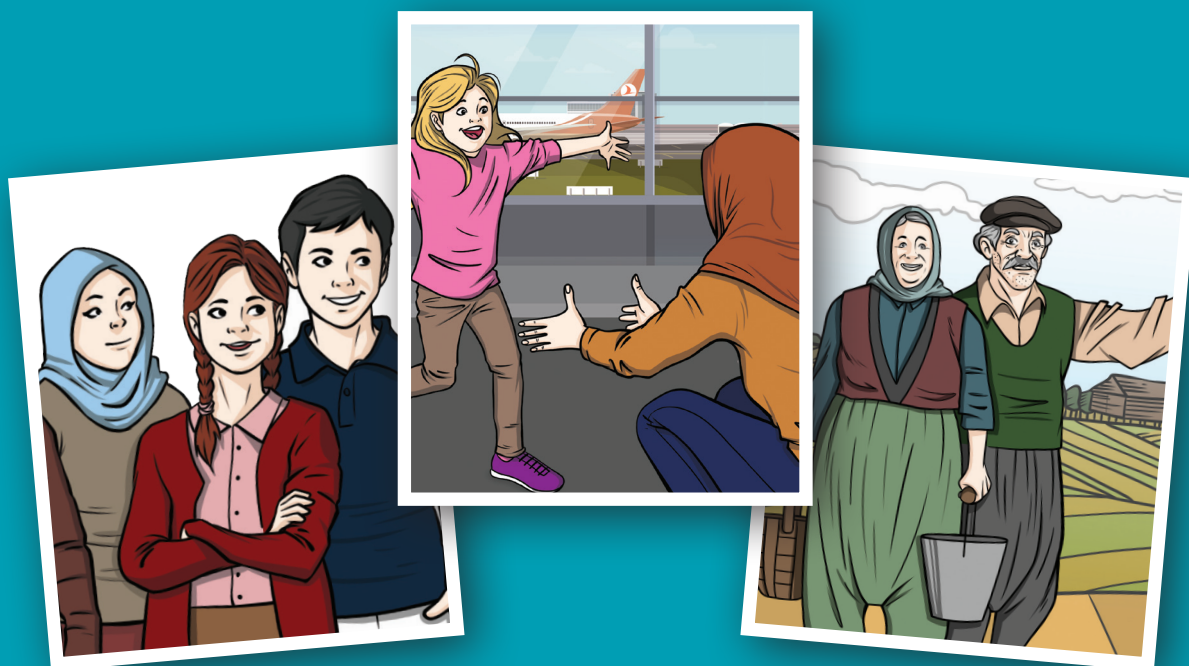

B1 nameyê Rebbê xu yê Xalîqî biwan.

(Îqra-1)

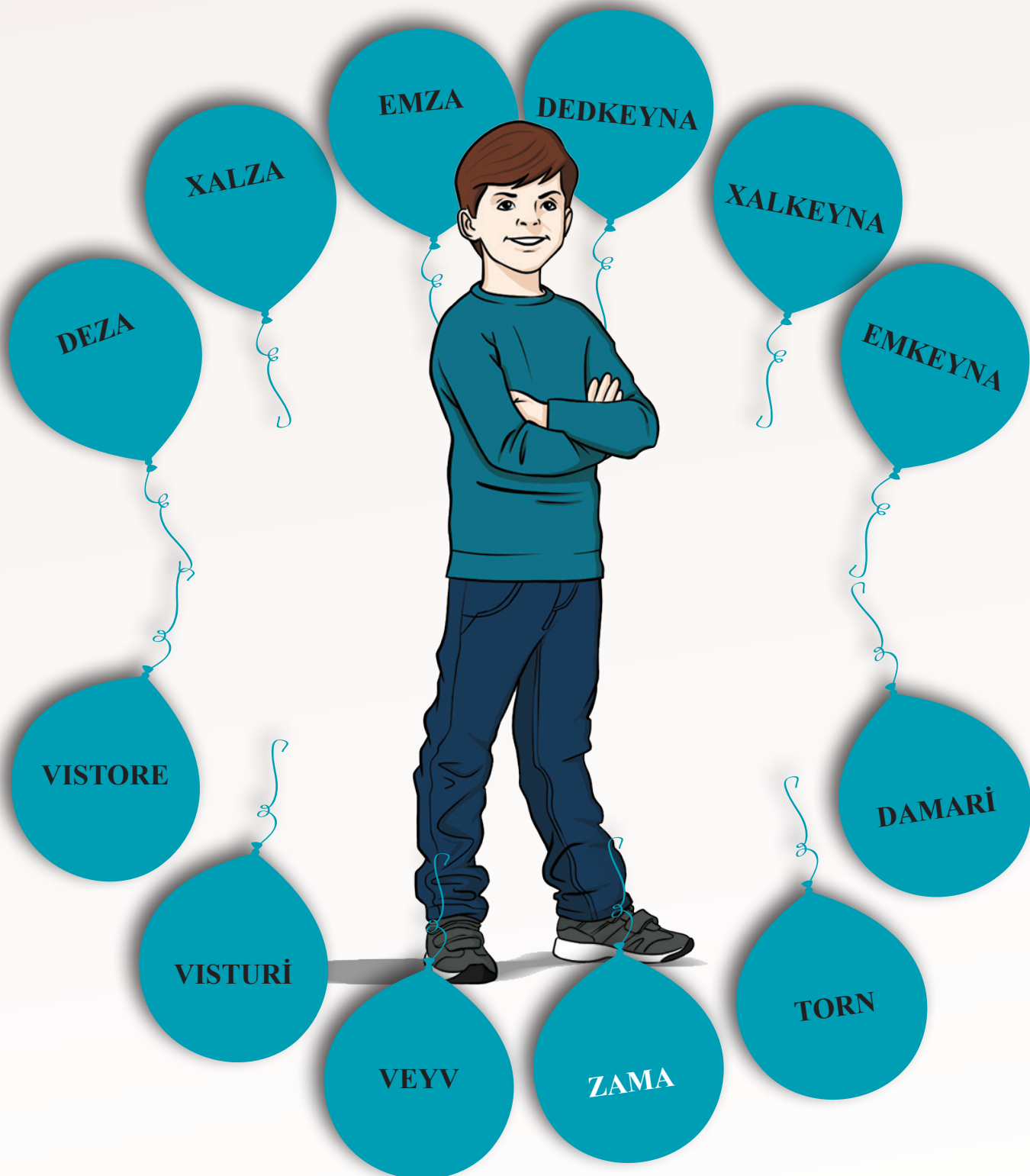
Uniteya 2.

EZ U KEYEYÊ XU

1

Bîwanên u qisey bikerên

Ma lacanê apanê xu ra vanî, deza.
 Ma keynayanê apanê xu ra vanî, dedkeyna.
 Ma lacanê xalanê xu ra vanî, xalza.
 Ma keynayanê xalanê xu ra vanî, xalkeyna.
 Ma lacanê emanê xu ra vanî, emza.
 Ma keynayanê emanê xu ra vanî, emkeyna.

2-A Goreyê nuşteyi cayanê vengên dekerên

- 1-Keynaya ema mî mî ya.
- 2-Lacê xalanê mî mî yo.
- 3-Keynaya apê mî mî ya.
- 4-Lacê ema mî mî yo.
- 5-Keynaya xalanê mî mî ya.
- 6-Lacê apê mî mî yo.

2-B Pê kelimeyanê cêrinan cayanê vengên dekerên

Emkeyna

Dedkeyna

Xalkeyna

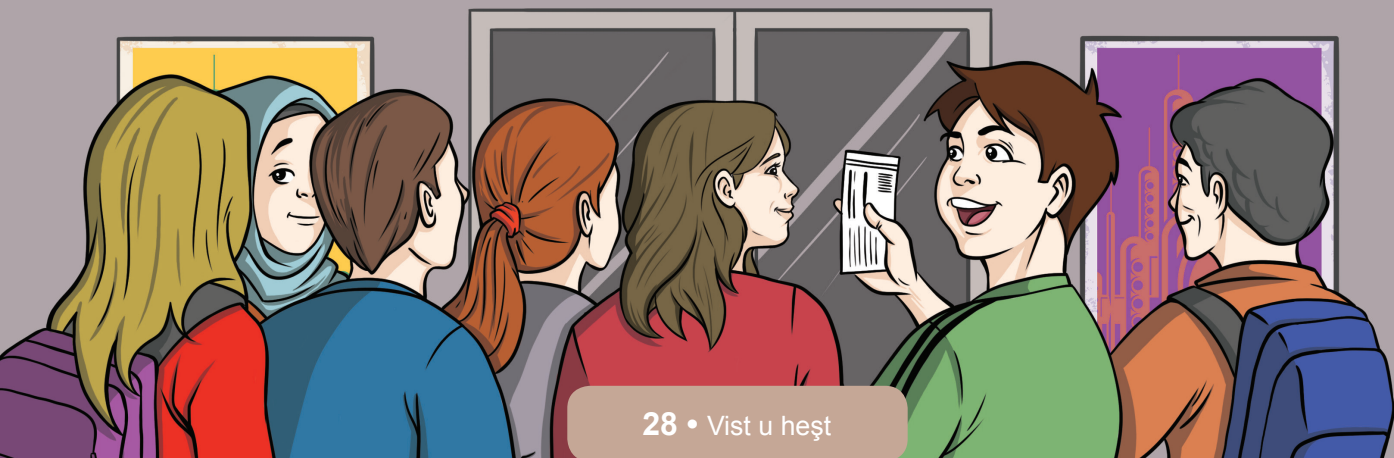
Emza

Xalza

Deza

Nameyê mî Leyla ya. Ma peyniya inê hefteyi dî hot tenî şîyî sinema. Ma heme zî merdîmî yobînan bî. Ferhat lacê apê mî yo, yanî mî yo. Hesen lacê xalê mî yo, yanî mî yo. Fatma keynaya apê mî ya, yanî mî ya. Hatice keynaya xalê mî ya, yanî mî ya. Mehmud lacê ema mî yo, yanî mî yo. Zehra keynaya ema mî ya, yanî mî ya. Ma sinema dî filma animasyoni seyr kerd.

SİNEMA

2-Ç Pê kelimeyanê cêrnan yo nuşte binusên

dadi

babi

way

bıra

deza

ap

pirik

dedkeyna

warkeyna

bırarza

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2-Ç Kam çıtayê kami yo, bıfıkırıyên u binusên

Çar talebeyi benateyê xu dı kaya merdımati kay kenı. Yobinan ra pers perseni u cewab dani. Persi inan hına yi:

Talebeyê yoyın: Waya emzayê şıma çıtayê babiyê şıma ya?

Talebeyê dıyın:

Bırarzayê dadiya şıma çıtayê şıma yo?

Talebeyê hiriyn: Babiyê babiyê şıma çıtayê dadiya şıma yo?

Talebeyê çarın: Dezayê waya şıma çıtayê şıma yo?

3

Resimî cêrini çita ani şima vir, binusên

Resim-3

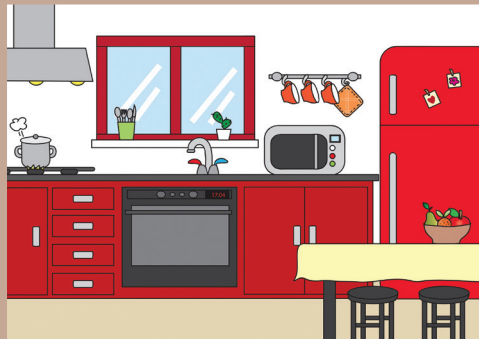

.....

.....

.....

.....

Resim-4

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TETİLÊ ROŞANI

Nameyê mî Zayda ya. Ez Çoligic a; labelê keyeyê ma Ankara dî yo. Ma her serr şîni Çolig. Ma emserr zi qey tetilê roşanê Remezani ameyi welatê babkalanê xu.

Ma rocê Erefe Ankara dî Raşteyê Teyare ê Esenboğa dî wenişti teyare. Teyare hêdi hêdi bî berz u mudeyêk ra pey kot serê horan. Nîzdiya yo saet raywanti ra pey ma Raşteyê Teyare ê Çoligi dî teyare ra ameyi war.

Wext ma raşteyê teyare ra veciyayi apê mî u ema mî baweyê ma bi. Verard yobinan ra şiyayiş u yobinan persayiş ra pey ma rada u ma şiyi keyeyê pırîkê mî. Yo serr ra nat mî pırîki xu nêdi bi. Ê zaf koti bi mî vir. Ma seni resayi keye, ez vazdaya u verard şiya pırîkanê xu ra, mî lew na destanê inan a. Ê zi verard şiyi mî ra u lew na mî wa.

- keyeyê ma
- tetilê roşanê Remezani
- welatê babkalanê xu
- rocê Erefe
- raşteyê teyare
- apê mî

Sıbayerco roşan bî. Ema mı u dadiya mı qey roşani beqlewa akerd, wer pot.

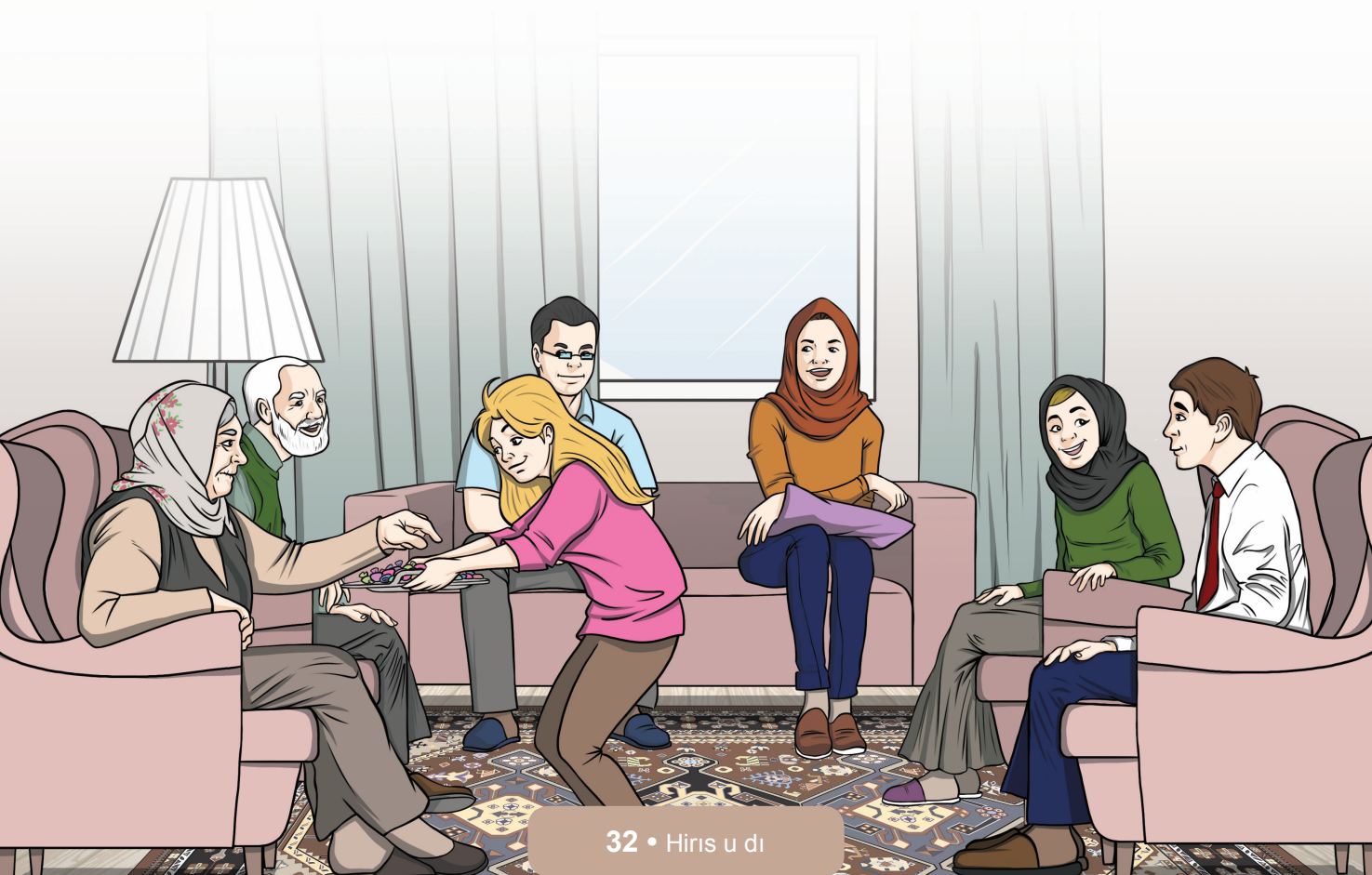
Ez a şew zaf şa biya. Ino rîd ra honê mı nêame u ez erey rakota. Sêrsıbayi ez pê vengê pirikê xu hesiyaya xu. Pirik, babi u apê mı nımacê roşani ra ageyrayi bi. Pirikê mı pê vengêkê nermin u germîni va, “Zaydaya mı, eyro roşan o hîni wırz we”. Ez wırışta, ma yobinan dır ziyar kerd u ma roşanê yobinan bimbarek kerd.

Ma piya arayi kerd, dıma ma şiyi miyanê mezelan. Oca dı mezeli kalikan u merdımânê ma bibi. Ma serê mezelan dı Quran wend u dua kerd. Dıma ma ageyrayi u ameyi keye.

Ma roco verinê roşani keye dı bi; çunki qomê ma u merdımı ma ameyên roşanê ma. Nızdiya şani hîni meymani biyi kê. Ez u apkeynaya xu ma şiyi park. Ma oca dı kay kerd.

Rocê dıyınê roşani dı zi ma şiyi roşanê merdımânê xu u ma roşanê inan bimbarek kerd. Roci ma pê şayi u keyfweşi viyerti.

Axırı tetil qediya u saeta ageyrayışi ame. Ma xatır waşt, reyna wenışti teyare u teyareyi verê xu şa Ankara. Wext teyare miyanê belekanê hori ra şiyên gıyalê mı ra zi ino tetilo weş viyertên.

4-A Goreyê nuştayi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Zayda kamci şaristan dî cuyena?

.....

1-Zayda emserr qey çitayî şiya welatê xu?

.....

2-Kam raştayê teyare dî şino keyeyê Zayda vera?

.....

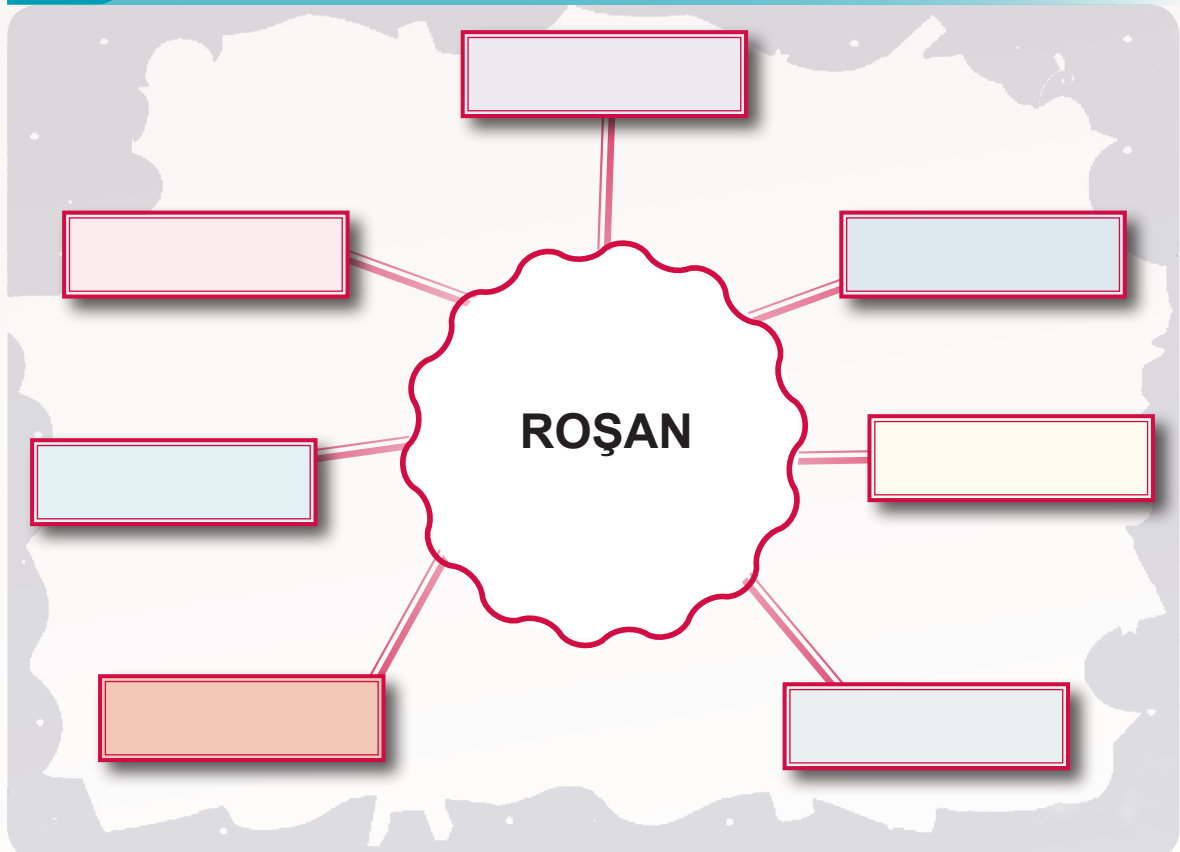
3-Zayda rocê roşani se kerd?

.....

4-Zayda u keyeyê ay rocê dîyîn ê roşani dî şiyî ça?

.....

4-B Kelimeyê roşani çita ana şima vir, binusên

4-C Kamci kelimeyi cêrini nuşte dî viyereni îşaret bikerên

☐ Ankara	☐ roşan	☐ pîrk	☐ xal	☐ dew
☐ tetil	☐ teyare	☐ otobus	☐ şarîstan	☐ Îstanbul

4-Ç Eg cumleyi cêrini raşt i (R) ğelet i (Ğ) binusên

- 1-Ma roşanan dî rocê roşani erey wirzeni. (.....)
- 2-Ma roşanan dî merdîmanê xu ziyaret keni. (.....)
- 3- Ma roşan dî weranê xîsusiyan poceni. (.....)
- 4- Ma roşani teyna keyeyê xu dî viyarneni. (.....)
- 5-Ma roşanan dî şîni serê mezelanê merdîmanê xu. (.....)

4-D Cayanê vengên pê wesilê izafeyan dekerên

- 1-Ma pê wesayit..... xal..... mî şîyi dew.
- 2-Mî kîtabxaney..... mekteb..... ma ra kîtabêk girot.
- 3-Aw..... Murad..... aşmanê wesari dî zêdiyena.
- 4- Ban..... ma weverê camiya pîl dî yo.
- 5- Way..... mî emserr sînîfa heştin dî wanena.

4-E Şîma roşanan dî se keni, binusên?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SANDIQ

Wextêk gilyeşê yo koyi dî dewêka qic bibi. Ina dew zaf zergun u şên bi. Kışta dew dî miyanê gem dî yo bano herrin bîbî. Ino keye dî merdîmêko zerrerm u destakerde cuyayên.

Heme dewican inê merdîmê zerrerm u zanayi ra zaf hes kerdên. Gure u ihtiyaciya kami bîbên ino merdîm cî rê biyên derman. Çi wext miyanê dew dî pêrodayiş u şer bîbên, merdîmo emîrber dêstîr resayên cî u benateyê inan viraştên.

Roc bî roc ino merdîm teqet ra kuweno, beno kal u extiyar. Kar u gure ra kuweno, destê ey hîni wuye u zengene nêdepişên.

Mergê ciniya xu ra dima hewiliyeno keyeyê lacê xu. Xu bî xu vano, ez inê serranê xu yê peyinan lac u veyva xu het dî bîviyarni; labelê veyva ey zaf bêar u bêhurmet bi. Zaf qalkerdên, her roc ciranani u dewicanê xu dî lec kerdên.

Vîstoreyê ay çendêk bî rehm bo u cî rê holi bikero zi ina veyv tî ra hes nêkerdên. Wer cî nêdayên, cîlê ey nêşitên, mîqatê ey nêkotên. Timotim ey het dî fekbazî kerdên u cî ra ecîzî kerdên.

Timotim mêrdeyê xu dîr semedê vîstoreyê xu munaqêşe kerdên. Vatên ino merdîm ame nêame keyeyê ma, rîzqê ma bîriya. Inê merdîmî nanê sîfreyê ma kê mî kerd. Nê destê ey ra yo kar yeno nê zi faydeyê ey ma rê esto. Ez hîni ecîz biya, ez zaf rencan biya. Ya babîyê xu ra fek veradî ya zi mî ra.

Lacê merdîmî tesîrê cîniya xu dî maneno. Şîno miyanê gem dî çend daran bîrneno u ano keye. Miyanê çend rocan dî sandîqêka nexşî u gîrd vîrazeno.

Lac xu bî xu vano, ez babîyê xu bîxapîni, bîerzi zerreyê ina sandîq u kendal ra lêr bîkerî.

Lac zerreyê çend rocan dî sandîq qedîneneno u veng dano babîyê xu:

-Bawo! De bê teber.

Babîyê ey yeno teber. Lac, sandîq mocneno cî u vano:

-Bawo ina sandîq mî vîraşta. Weşê tu şî?

-Ê lacê mî, zaf gîrd u zıxm êsena.

-Bawo! Eg tî wazenî ez tu pê ina sandîq biçarnî, wa bînêk keyfê tu biyero.

Babiyê ey qebul keno u kuweno zerreyê sandîq.

Lac, sandîq nano peru u hetê koyî ser şîno. Ko dî şîno serê yo zînarî u sandîq xu paşt ra ano war. Dîma sandîq dano wera beno leweyê zînarî. Lac nîyet keno sandîq tan bîdo, babiyê ey dano sandîq ru. Lacê ey qapaxê sandîq akeno.

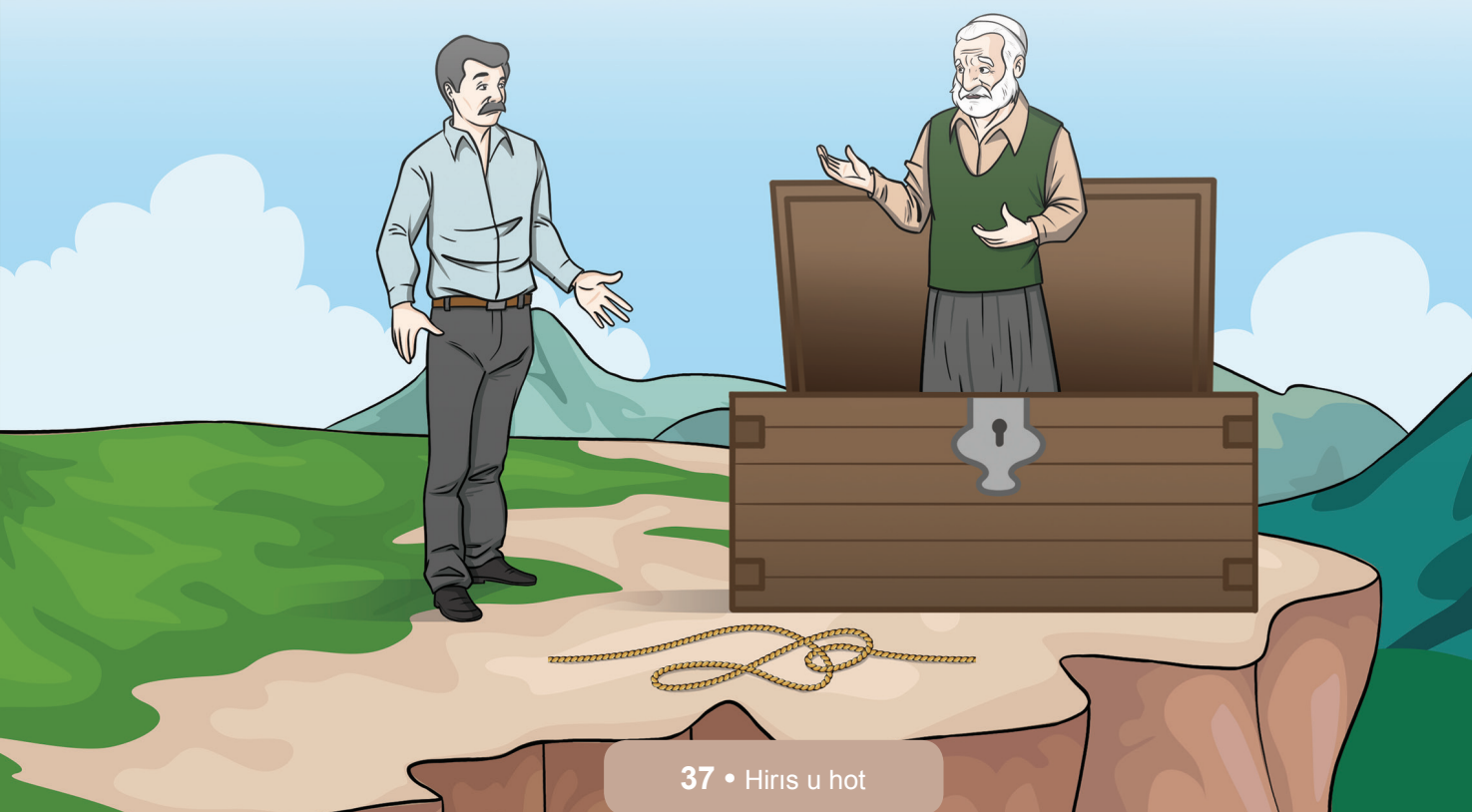
Babî oniyeno lacê xu ra, peşmîriyeno, zertal beno u vano:

-Lacê mî, ez hol zano tî mî tiya ra lêr kenî. Ez wazeno tu ra kelimeyêka şîreti vacî.

Lac şeqîziyeno u sareyê xu erzeno xu ver. Goştariya babiyê xu keno. Babiyê ey vano:

-Lacê mî! Tî eşkenî mî tiya ra bîşeqîtnî; labelê ina sandîqa nexşîn heyf meker. Ina sandîq weradî. Çunki ina sandîq yo roc qîcanê tu rê zî lazîm bena.

Xu vir ra meker! Tî çî bîkerî, tî ê vînenî.

5-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Merdîmo extiyar çî ra hewîliyeno keyeyê lacê xu?

.....

2-Veyva merdîmê extiyari çî ra camêrdê xu dîr munaqêşe kena?

.....

3-Lacê merdîmê extiyari çî ra sandîq vîrazeno?

.....

4- Lac çî ra babiyê xu erzeno zerreyê sandîq?

.....

5-Lac, babiyê xu çî ra beno ko?

.....

6-Merdîmo extiyar ko dî lacê xu ra se vano?

.....

5-B Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

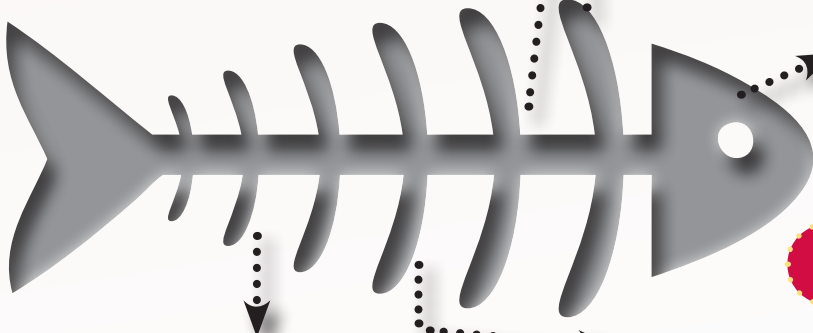

1 Sebebê mesela çîta yo?

.....
.....
.....

2 Sebebê mesela çîta yo?

.....
.....
.....

Meselaya nuşteyi çîta ya?

.....
.....
.....

4 Ina mesela seni bena safî?

.....
.....
.....

5 Ina mesela seni bena safî?

.....
.....
.....

EXLAQ

**Ez semedê temamkerdışê exlaqê
weşı şırawiyayo.**
(Hedis)

Uniteya 3.

BEDEN U SIHET

1

Nuşteyê cêrini biwanên

HONÊ ŞAHİNİ

Mehlaya ma dı lacêk cuyeno. Nameyê inê laci Şahin o. Şahin, çirê xu pak nêdepişeno. Her roc miyanê awa lêlın u xus mus dı kay keno u xu keno lêşın. Nê porê xu şane keno nê destan u riyê xu şuweno nê zi dındananê xu firçe keno. Seba inê hali, qıcı mehlaya ma nêşini cayê Şahini u ey reyra kay nêkeni. Dadi u babiyê Şahini zi ina lêşiniya lacê xu ra tengzerr beni, ê timotim Şahini têmi keni; labelê o xebera inan nêkeno. Şewêk, Şahin yo hon vineno.

Hon dı bı destan, lingan u dındanan heme waslayi ey bermeni. Şahin, şaş maneno u leşa xu ra perseno:

-Ino çı hal o, waslayi çirê bermeni?

Leşa ey cewab dana:

-Xura waslayi merdımı bermeni!

Şahin reyna perseno:

-La çıra bermeni? Se biyo?

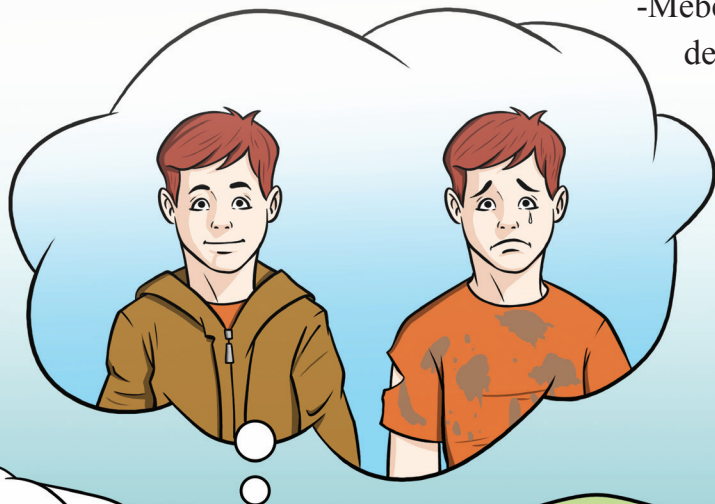
Leşa ey vana:

-La tı nêzani? Tı timotim mı keni lêşın, tı destan u riyê xu nêşuweni, tı nenguyanê xu nêqesneni. Tu ez kerda nêweş, ez ineyi ra bermena.

Şahin, destê xu keno derg, hesiranê leşa xu estereno, soz dano leşa xu u vano:

-Meberm! Ez soz dano tu. Tiya ra pey ez xu pak depişeno, ez xu xus mus ra paweno.

Şahin ino hon ra pey mıqatê xu kuweno, paki u weşiya xu rê diqet keno.

- vineno
- şaş maneno
- perseno
- bermeni
- bermena
- vano
- paweno

1-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1- Şahin lacêko senin o?

.....

2- Qıcı mehla çıra Şahini dır kay nêkeni?

.....

3- Şahin honê xu dı çıta vineno?

.....

4- Şahin çı soz dano leşa xu?

.....

5- Lazımo insan qey weşiya xu se bıkeroy?

.....

.....

.....

1-B Menaya kelimeyanê cêrinan bimusên u pê inan cumleyanê neweyan binusên

Lêl:.....

Lêşin:.....

Tengzerr:.....

Sozdayiş:.....

Wasla:

Hesir:.....

1-C Cayanê vengyanê pê fiilanê cêrinan dekerên

wendış

kaykerdış

şiyayış

nuştış

wırıştış

-Ez her roc saet hot u nim dı

-Ez derheqê beden u sıheti dı hikayeyêk

-Seid embazanê xu dır basketbol

-Ez u waya xu, ma her roc yo saet kitab

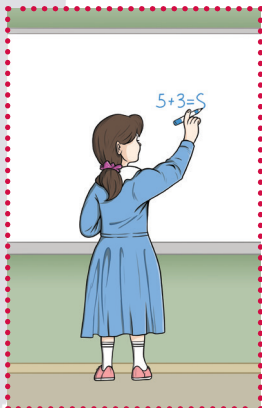
-Fatma pa embazanê xu tiyatroy.

2

Goreyê resimanê cêrinan cewabê persan binusên

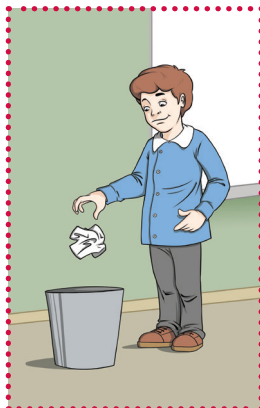
1-Resimanê cêrinan dı kamci qeydeyi paki esti? Bınuşên

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2-Goreyê şıma qey pakiya doruveri zobina kamci qeydeyi esti? Bınuşên

.....

.....

.....

.....

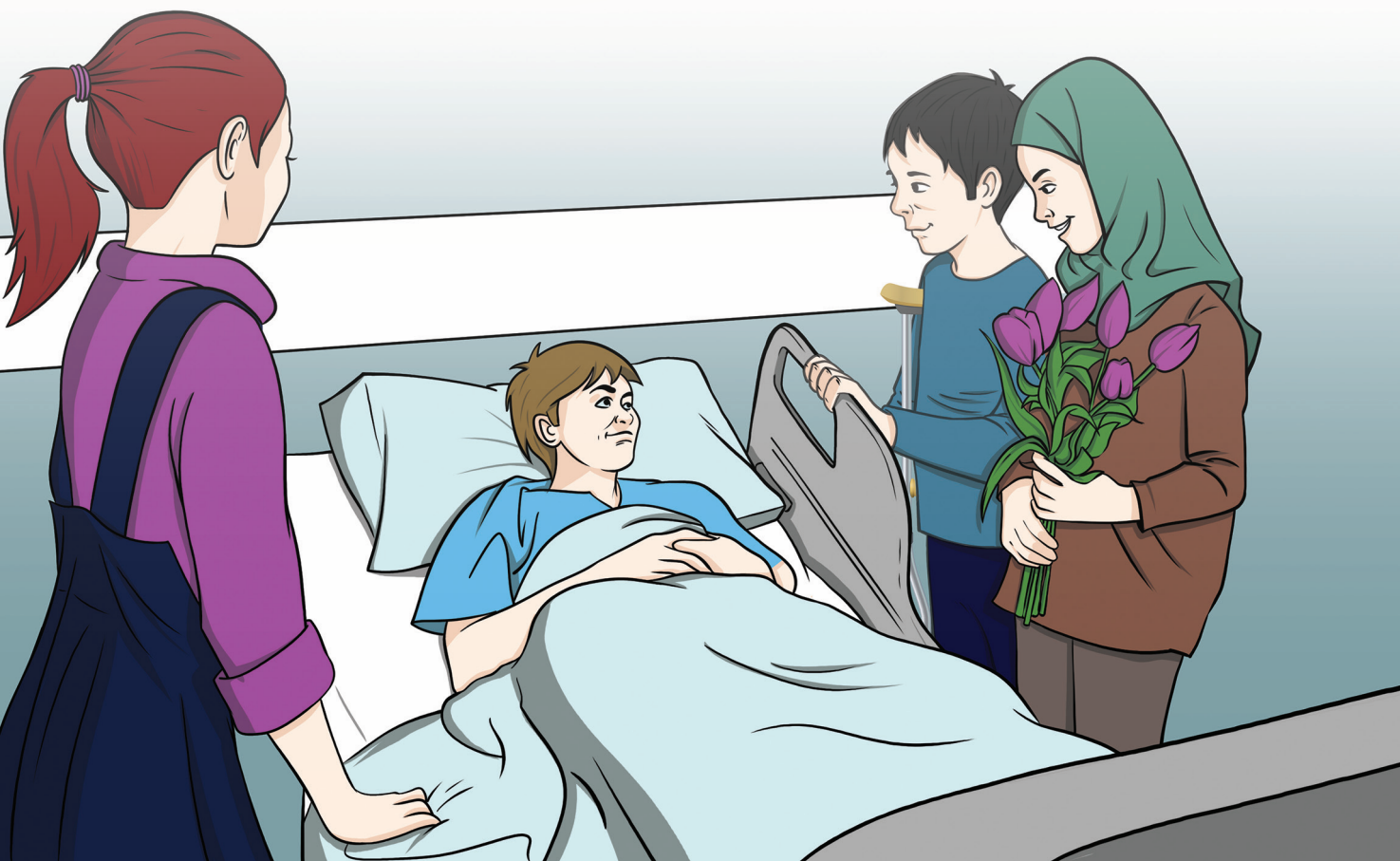
WEŞÎ U PAKÎ

Qey weşî hiş yo wa
Bîzan îna zi pakî wa
Heyat dî xezinaya rînd
Bîzan weşî u başî wa

Ino can ma rê emanet o
Gereka merdîm bîpawo
Nêweşî ma depîşena
Gereka merdîm tedbir bîgero

Biwan, bîarîsî u kay bîker
Her hel dî wer bîwer
Bîger zîxmî u quwet
Weşîya xu rê diqet bîker

Tî weşî dîma nêşêrî
Tî cad nêweş kuwenî
Tî nêeşkenî şêrî mekteb
Diqet bîker weşîya xu rî

3-A Goreyê šiir cewabê persanê cêrinan binusên

1-Şiir dı çıtayi ra behs beno?

.....

.....

2-Goreyê tu şîir dî rêza tor weş:
 çunki;

3-Qey inê nuşteyî sernuşteyê tu:

Çıra?

3-B Şıma zi derheqê weşi u paki dı şıirêk binusên

[illegible]

XUVİRAKERDIŞ

Ap Hesen zê heme rocan, o roc zi ro wirzeno. Cılanê xu yê pakan xura dano. Porê xu u êrdişa xu şane keno. Xu hedre keno u kuweno teber. Teber dı çend deqıqeyi rayir dı şıno. Dima wazeno şiyero weverê rayiri. Seni linga xu erzeno rayiri, yo bisiklet dana peru.

Ap Hesen gıneno erd ru, şar doruverê ey dı yeno pêser. Miyanê inan ra yo merdım telefon keno servisa lez u ambulans wazeno. Çend deqıqeyan ra pey ambulans yena, Ap Hesenı gena u bena nêweşxane.

Nêweşxane dı toxtor, Ap Hesenı muayene keno u cı ra vano:

-Apo! Lazım o ma tu çend saeti muşahede dı depışi.

Zerra Ap Hesenı bena teng u Ap Hesen vano:

-Eg çiyêko xırab çin o ez şiyeri. Yo gureyê mı esto, ez zaf koto erey.

Toxtor mereq keno u perseno:

-Tı çıra teqıza kenı, gureyê tu çita yo?

-Xanıma mı nêweş a. Dı serran ra nat merkezê rehabilitasyonu dı tedawi vinena. Ez her roc sêrsıbay şıno, ma piya arayı kenı.

Toxtor vano:

-Tı mereq meker. Uca dı yo embazê mı esto. Ez inka cı rê telefon keno. Wa xeber bıdo xanıma tu.

Ap Hesen oniyeno toxtori ra u vano:

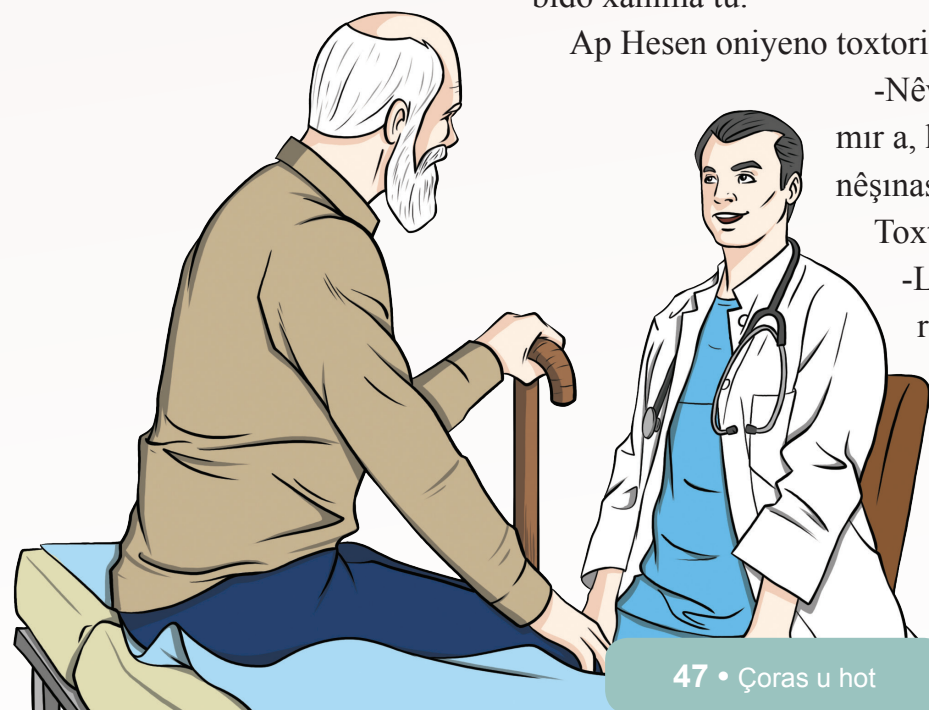
-Nêweşiya xanıma mı Alzaymır a, heme çi xu vir ra kena, mı zi nêşınasnena.

Toxtor şaş maneno u vano:

-La tu nêşınasnena, tı çıra her roc şını nêweşxane u şıma piya arayı kenı?

Ap Hesen zaf qehiriye-no u vano:

-Belê! Amı nêşınasnena; labelê ez ay şınasneno.

4-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Ap Hesen çira her roc şino nêweşxane?

.....

2-Ap Hesen wext şino nêweşxane, rayir dı se beno?

.....

3-Nêweşxane dı zerra Ap Hesenî çira bena teng?

.....

4-Nêweşiya xanîma Ap Hesenî çita ya?

.....

5-Ap Hesen peynî dı cewabêko senin dano toxtori?

.....

4-B Merdîmanê şîma dı zi nêweşiya kroniki estî?
Derheqê inî nêweşîyan dı şîma çita zanî?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4-C Eg cumleyî cêrinî raşt î (R) ğelet î (Ğ) binusên

1-Qey weşiya xu çîyo şîrîn ra dur vînderên. (.....)

2-Her roc ihtiyacê bedenê xu ra ziyed rakuwerên. (.....)

3-Wero zaf solîn meweşên. (.....)

4-Fêki u sebze bîşuwên u hema bîwerên. (.....)

5-Çîyo ki quwetê şîma ra vete yo, bîkerên berz. (.....)

MERKEZÊ WEŞİ

Zehra wendekara sînifa hotîn a. Melîma Zehra, derheqê merkezê weşî ê mehla dî, yo wezîfe da Zehra. Melîm va, merkezê weşî ê mehla dî çî gure beno, kam tiya dî xebitîyeno, fealiyetî inan çîta yî, derheqê inê xîsusan dî melumat bîger u sînif dî arz bîker.

Zehra o roc mekteb ra pey, cayê merkezê weşî ê mehlaya xu musa. Dadiya xu ra edresê merkezi girot u keye ra veciya.

Merkezê weşî keyeyê Zehra ra zaf duri nêbî. Zehra pêyatî des deqîqeyan dî resa merkezê weşî. Zehra verco teber ra oniya bîna ra. Yo binaya dî qat bî, baxçeyê bîna gird bî u baxçe dî qey ronîştîşî kurseyî ronayî bî. Der u dormaleyê bîna dî dari ronayî bî. Her ca zergun u pak bî. Qey melumati çend tabelayî zî decenayî bî. Zehra baxçeyê bîna ra viyert u şî zerre.

Desto raşt dî wadeyê hemşîreyan bîbî. Tiya dî hîrî hemşîreyî ronîştî bî. Zehra wezîfeyê xu ra behs kerd u inan zî pê keyfweşî Zehra rê ardîm kerd.

Zehra hemşîreyan ra persa:

-Merkezê weşî kamci rocan akerde yo u kamci saetan dî xîzmet dano?

Hemşire va:

-Merkezê weşî zerreyê hefteyi her roc akerde yo. Mesaiya merkezê weşî sêrsibayan saet heşt dî destpê keno. Benateyê duyey u yo dî merkezê weşî qefilnayı yo. Ino mude dî xebatkari istirehet keni, wer weni u ihtiyaciya xu vineni. Xizmetê ma saet yo dî heyne destpê keno u heta saet panc dewam keno.

-Tiya dî çend toxtori xebitiyeni?

-Tiya dî hiri toxtori xebitiyeni. Her toxtor çend kuçeyanê mehla ra mesul o. Yani kam nêweş bo, yeno cayê toxtorê xu. Herkes toxtorê xu het muayene beno.

-Şıma tiya dî çı gure keni?

-Qıcı ki hema newe yeni dinya, ma weşî u nêweşiya inan teqib keni u ma inan aşî keni. Teyna qıcı nê, dadiyi inan zi eyni qontrol ra viyereni. Ma tiya dî nêweşan pansuman keni. Ma oniyeni tansiyon u şekerê nêweşan ra u toxtoran rê ardım keni.

Zehra inê melumatan ra pey, hemşire ra nameyê toxtorê xu persa. Nameyê toxtorê ay, toxtor Îhsan bî. Wadeyê ey qata diyın dî bî. Zehra, hemşireyan ra xatır waşt u şî cayê toxtorê xu. Zehra verco xu da şınasnayış u sebebê ameyişê xu, ey ra va, dima zi persa:

-Şıma tiya dî seni xebitiyeni? Mesuliyetê şıma çıta yo?

-Her toxtor kuçeyanê xu ra mesul o. Ez nêweşanê xu muayene keno, eg luzım bıbo tetkikanê inan vırazeno dima zi daru dano inan. Kami dî nêweşiya kronik bıbo, ez daruyê inan dano cı u tedawiya inan teqib keno. Wext merdım nêweş bo, nêweşxane ra ver yeno merkezê weşî u toxtorê xu het muayene beno. Eg zê serdgirotışi u dıştari nêweşiyi bıbi, toxtori derheqê inê nêweşiyın dî melumat dani herkesi.

Zehra nızdiya saetêk derheqê merkezê weşî dî melumat girot.

Zehra roco bin mekteb dî derheqê merkezê weşî ê mehla dî melumat da embazanê xu. İnan zi ay rê teşekur kerd.

5-A Goreyê nuşteyî cewabê persanê cêrinan binusên

1-Melîma Zehra çî wezîfe dana Zehra?

.....

2-Zehra qey wezîfeyê xu şîna ça?

.....

3-Hemşîreyî derheqê gureyê xu dî çî melumat dani Zehra?

.....

4-Merkezê weşî qey qîcan se keno?

.....

5-Toxtor Îhsan qey wezîfeyê xu çî melumat dano Zehra?

.....

6-Zehra qey çitayî inî melumatan gena?

.....

5-B Eg cumleyî cêrinî raşt î (R) ğelet î (Ğ) binusên

1-Zehra qey wezîfeyê xu şîna nêweşxaneyê şarîstani. (.....)

2-Merkezê weşî dî hem toxtori hem zi hemşîreyî xebîtiyeni. (.....)

3-Merkezê weşî hefte dî hot roci akerde yo. (.....)

4-Hemşîreyî merkezê weşî dî nêweşan muayene keni. (.....)

5-Hemşîreyî merkezê weşî dî qîcan aşî keni. (.....)

5-C Şîma çîrê şîyî merkezê weşî ê mehlaya xu?
Derheqê şîyayîşê xu dî melumat bîdên

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5-Ç Pê kelimeyanê cêrinan cumle virazên

nêweş bo / nêweşxane ra ver / wext / merkezê weşi / merdım / şino

mesul o / toxtor / mehla ra / her / kuçeyanê / çend

dari / der u dormaleyê / ronayi bi / bina dı

duri / keyeyê Zehra ra / zaf / merkezê weşi / nêbı

hotın / wendekara / Zehra / sınıfa / a

her / merkezê weşi / akerde / zerreyê hefteyi / roc / yo

nêweşan / tansiyon / ma / şekerê / oniyeni / ra / u

5-D Cayanê vengın pê kelimeyanê cêrinan dekerên

muayene

sêrsıbyan

pêyati

hemşireyan

merkezê weşi

edresê merkezi

Dadiya xu ra girot u keye ra veciya.

Zehra nızdiya saetêk derheqê dı melumat girot.

Mesaiya merkezê weşi saet heşt dı destpê keno.

Zehra, ra xatır waşt u şı cayê toxtorê xu.

Herkes toxtorê xu het beno.

Zehra des deqıqeyan dı resa merkezê weşi.

5-E Cewabê persanê cêrinan îşaret bikerên

1-Ma daru ça ra geni?

A-Eczaxane

B-Nêweşxane

C-Market

D-Mekteb

2-Numreyê servisa lez çita yo?

A-155

B-112

C-110

D-184

3-Nêweşxane dî kam nêweşan muayene keno?

A-Hemşire

B-Toxtor

C-Nêweş

D-Memur

4-Merkezê weşî dî kam aşî keno?

A-Toxtor

B-Memur

C-Hemşire

D-Toxtorê dindanan

5-Weranê cêrinan ra kamci weri zırar dani bedenê ma?

A-Mast

B-Şît

C-Sa

D-Kola

6-Weranê cêrinan ra kamci wer qey bedenê ma hol o?

A-Engemin

B-Cips

C-Hamburger

D-Çikolata

7-Waslayanê cêrinan ra kamci wasla zerreyê pizeyê ma dî ya?

A-Goş

B-Çım

C-Dest

D-Loqla

8-Waslaya şınawıtışî kamci ya?

A-Çım

B-Goş

C-Pırnık

D-Zıwan

5-Ê

Goreyê resimanê cêrinan yo hikaye binusên

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GÜNİDAYIŞ

Yo çılka guni yo heyat xelısna.

Uniteya 4.

Wer u Şimitiş

1

Nuşteyê cêrini biwanên

HEBA ĞELEYYİ

Ez yo heba ğeleyyi biya. Cıtyeri qey ramıtışi ez daya kışt. Mı pêlekê xu dı pê heyecan wextê ramıtışi pawitên. Rocêk cıtyer ame, pêlek girot u berd hêga. Ez zaf biya keyfweş; çunki hını wextê ramıtışê mı ame bı. Ez hını kotên miyanê herr, mı zil dayên u weşeyê mı pê hebanê neweyan pırr biyên.

Cıtyeri, zerreyê pêleki ra pê wırdêsan ğele girotên u eştên miyanê herr. Ez binê pêleki dı biya, mı pê sebır dora xu pawitên. Cıtyeri, dora peyin destê xu eşt zerreyê pêleki. Ez zi kota zerreyê lapê ey. Wext cıtyeri lapê xu pêlek ra vet, ez gınaya kıştı pêleki ru u ez reyna kota binê pêleki. Pêlek dı bê mı qet yo heba ğeleyyi nêmend bi.

Mı, xu bı xu va; ez hını çırê herr u tic nêvinena, zergun nêbena, zil nêdana u nêresena. Ez binê pêleki dı bena puç. Ez pıra qehıriyaya, berme gına qırıka mı. Hını hiviya mı nêmend bi, nışka ra yo lerz vıraziya u pêlek têşiya.

Mevac cıtyer, pêleki têşano u wazeno zerreyê pêleki dı çik nêmano. Ina saye dı ez fekê pêleki ra kota war, a lehza tica germın da mı ru u ez perraya miyanê herr.

Ez zaf biya şa; çunki ez zi hını zil dana, resena u bena yo weşeyê ğeleyyo rengin. Labelê qey resayışê mı zi wext lazım o. Seni ez wextêk pêlek dı menda, gereka ez yo

- hebanê neweyan
- dora peyin
- yo heba ğeleyyi
- tica germın
- ğeleyyo rengin
- her roc
- weşeyo resayı
- merdimêkê cılsıpi
- tutêko zaf rınd

mude zi binê herr dı bımani. Peyni dı miradê mı ame ca. Ez hını miyanê herr dı biya.

Benate ra wext viyert, zımıstan ame, vor vara mı ser. Dıma wesar ame, şılı vara, mı awa şılı mırdamırd werd. Seba zildayişi ihtiyacê mı bı inan est bı. Mı pu vet, wucudê mı hını bedıliyenı. Ez qaşul biya u mı zil da.

Mı sareyê xu herr ra vet u mı tic di. Tic hına weş bi, ez heyranê cı menda. Ez biya zergun. Dıma her roc qama mı bınêna bi derg u ez tic ra biya nızd.

Aşm aşm ser viyert amnan ame, hewa bı germ. Rengê mı zerıkiya, pa vaydayişê vayi weşeyê mı bı de, ez biya yo weşeyo resayi.

Cıtyeri ez çına ya, kerda girze, dıma ez eşta patos. Hebi mı u qaşulê mı yobinan ra ciya biyi. Dıma ma reyna kerdi zerreyê pêlekan u berdi ari. Tiya dı ma benateyê kerranê ari dı ameyi tanayiş u ma biyi ardi. Wext ma bınê kerrayan dı ameyên tanayiş canê mı zaf dec a; labelê ez fikiriyaya ma beni nan u ma quwet dani insanan.

Wext ma ari ra veciyayi, ma bibi ardi. Çend merdımın ma dekerdi pêlekan u ma berdi purna nani. Purn dı zaf xebatkari est bi. İnıan hemın kinci sıpiyi xura dayi bi.

Benate ra wext viyert, yo mışag ame. O pêleko ki ez tede biya, fekê ey akerd u dekerd zerreyê yo têşti. Aw kerd ma ser, ma biyi hi u ma dusiyayi yobinan ra. Merdımêkê cılsıpiyi ma alawıtı u ma biyi mir. Dıma yona mışagi ma giroti u berdi serê yo dezgeyi dı ronayi. Ma hını koti bınê destê nanpoci.

Nanpoci mirê ma akerd, ma neqışnayi u ma eşti zerreyê purn. Ma purn dı pêşayi u biyi nan. Laa! Ez hini biya yo nana sur.

Nanpoci, ma dekerdi yo wesayit u ma şırawiti dikanan. Ez hini tereka yo dıkanı dı biya. Dıma yo tut berê dıkanı ra ame zerre. Tutêko zaf rınd bı. Keyfê mı zaf ame, mı xu bı xu va; werikêna inê tuti ez bigırotên.

Tut ame verê terek, destê xu derg kerd u ez girota. Ya Reb, ez çendêk biya şa. Tuti ez berda keye. Dadiya ey sıfre rakerd bı u baweyê ma bı. Tuti ez sıfre dı ronaya. Hını yo wezifeyê mı mend bı. O zi faydeyêk insanan dayiş bı. Seba qedınayışê wezifeyê xu, ez zaf keyfweş biya.

1-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Heba geleyi bî heyecan wextê çitayî pawena?

.....

2-Heba geleyi hêga dî çira qehıriyena?

.....

3-Heba geleyi wesar u amnani dî seni bedıliyena?

.....

4-Canê heba geleyi çira deceno?

.....

5-Heba geleyi dıkan dî çira şa bena?

.....

1-B Kamci kelimeyi nuşte dî viyereni îşaret bikerên u pê ini kelimeyan cumleyanê neweyan binusên**A**

cew
pel
vaşturi
dar
payiz

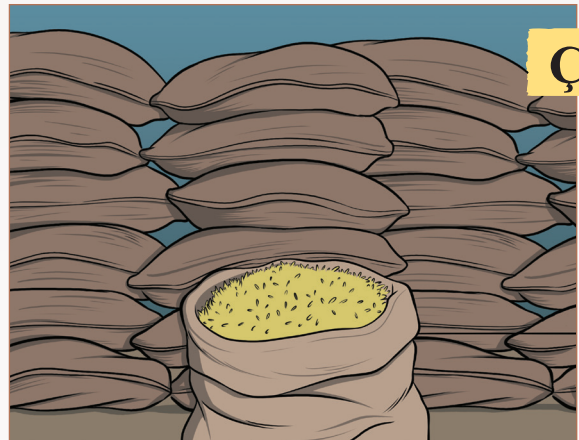
B

hêga
gele
nan
patos
cityer

C

vay
torzin
vaş
rız
argud

1-C Goreyê hikaye resimanê cêrinan rêz bikerên

1

2

3

4

5

6

1-Ç Pê name u sıfatanê cêrinan izafeya sıfati virazên

Name	Sıfat	İzafeya sıfati
hêga	zergun	hêgayo zergun
xebatkar	hiri	
purn	germın	
ğele	resayi	
pêlek	hira	
nan	weş	
weşe	zerd	
ın	dew	

1-D İzafeyi sıfati ki cumleyanê cêrinan dı raviyereni inan işaret bikerên u pê ini sıfatan cumleyanê neweyan binusên

Ma her şan şuşeyêk şito germın weni.

.....

Merdımo nêweş eczaxane ra daru geno.

.....

Awa serdın merdımı kena nêweş.

.....

Çar bırayi hêga dı ğele çineni.

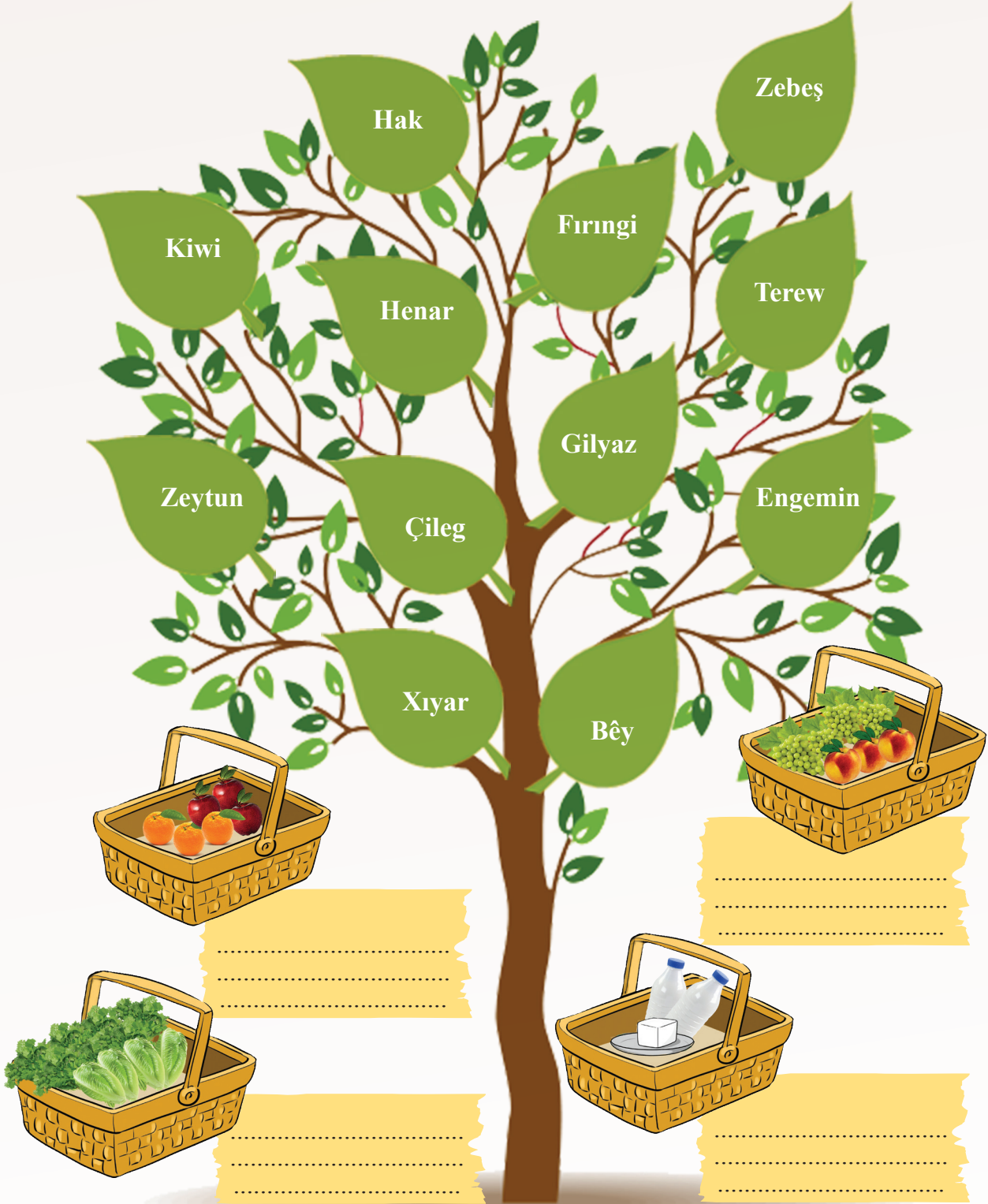
.....

Dadiya mı ez pê wero weş weye kerda.

.....

2

Weri ki nameyê inan pelanê daran dî nusiyayi, her wer goreyê tewirê inan binê selik dî binusên

OBEZTÎ

Yo mehla dî tutêk beno, nameyê ey Receb o. Receb tutêko zaf xurt o. Receb wext rayir dî şîno zaf lez qefiliyeno, nêşkeno derenca ra şiyero. Wext kay keno, çend deqîqeyan ra dîma xu ser kuweno, nêşkeno kay bikero. O wext zi zaf qehiriyeno.

Receb rocêk wext keye dî televizyon seyr keno, yo reklam yeno ekran. Reklam obezti ra behs keno. Reklam dî vaciyeno ki, eg benateyê qama şîma u kiloyê şîma dî zaf ferq esto, beno şîma obez i. O wext erey mekuwerên u cad tedbirê xu bîgerên.

Receb inê reklami ra pey obezti çîta ya, merdîm çendêk xurt bo beno obez inan mereq keno, internet dî raştê rîpelêk yeno.

Rîpela internet dî derheqê obezti dî her çi waneno u derheqê ina nêweşî dî beno wayirê melumati. Receb ina site ra museno ki obezti, nêweşiyêka newe ya.

Ina nêweşi roc bî roc bena vîla. Sebebi muhimi ina nêweşi ihtiyaciya bedenê xu ra ziyed werwerdiş, zafroniştîş u taygeyraiş î.

Merdımêko benateyê qama ey u kiloyê ey dî hırıs ya zi hırıs ra cor ferq bibo, ino merdım obez hesıbiyeno.

Dinya dî nızdiya yo milyar insan, Tırkiye dî zi hiri tenan ra yo ten obez o. Çı heyfo dinya dî omara obezan her roc zêdiyena.

Obezti zê felci, kanseri, tansiyoni, astımı bena sebebê zaf nêweşıyan. Obezti nêverdena merdım rehet têbıgero, kar u gureyê xu bıkeru.

Receb inı melumatan ra pey qerar dano u vano lazımo ez kiloyê xu yê ziyedi ra bıxelisi. Receb pa babiyê xu şino nêweşxane. Verco nêweşxane dî muayene beno dıma şino yo diyetisyeni het.

Diyetisyen qey Recebi yo programê paryezi vırazeno. Receb ino program ra pey çıyo ki zırar dano bedenê ey inan nêweno. Teyna hındêyê ihtiyaciya bedenê xu wer weno. Recep zerreyê çend aşman dî kiloyanê ziyedan ra xelisiyeno.

Receb inka bî reheti rayir dî şino, kay keno, vazdeno u heyatê xu ra keyf geno.

3-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Receb heyatê xu dî çira zehmeti anceno?

2-Receb wext keye dı televizyon seyr keno, raştê çıtayi yeno?

3-Receb derheqê obezti dî kamca ra çita museno?

4-Receb u babiyê ey şîni kamca u se keni?

5-Receb seni kilo dano u heyatê ey seni beno rehet?

3-B

[illegible]

3-Ç Eg cumleyi cêrini raşt i (R) ğelet i (Ğ) binusên

- Kam ihtiyaciya bedenê xu ra ziyed wer bîwero beno obez. (.....)
- Kam bîbo obez heta peyniya heyatê xu obez maneno. (.....)
- Lazimo merdîmo xurt timotim ronîşo u spor nêkero. (.....)
- Obezti zê astîmi u kanseri bena sebebê zaf nêweşîyan. (.....)
- Obezti teyna qıcan dî esta u nêweşîya qıcan a. (.....)

3-Ç Kamci cumleyi cêrini raşt i inan îşaret bîkerên

Ehmed arayı dî
şît, zeytun, penir,
engemin weno.

Sinan her roc
kantina mektebi ra
tost, kola, cips geno
u weno.

Zeyneb sîfre dî
ihtiyaciya bedenê xu
ra ziyed wer wena.

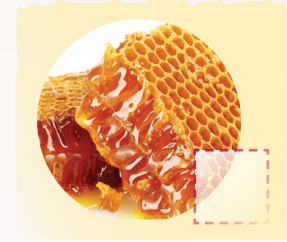
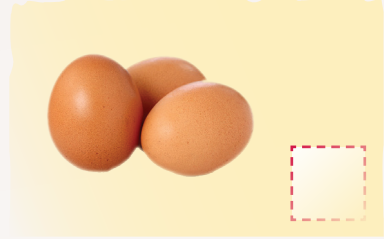
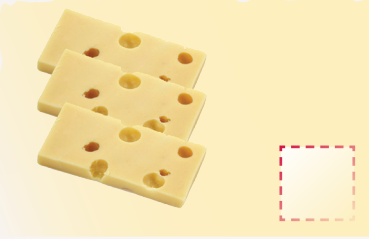

Ekrem
roc dî
panc cemi
mîrdamîrd
wer weno.

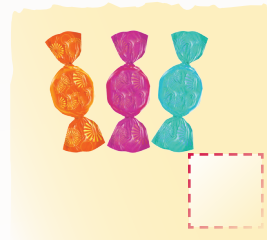
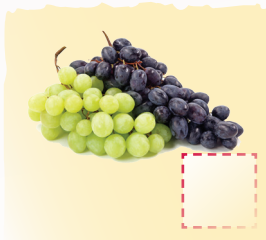
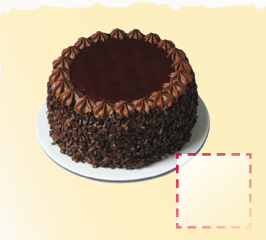
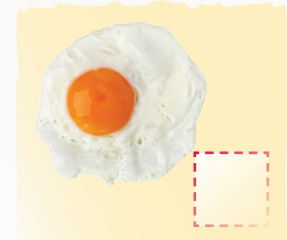
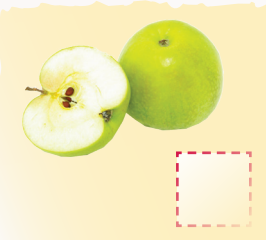
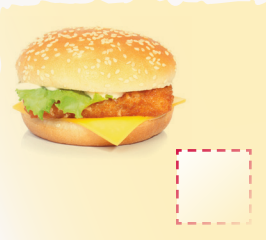
Fatma şan
saet hot ra
pey wer
nêwena.

3-D Weri ki ma arayı dı weni inan işaret bikerên

Fotoğraf-1

3-E Weri ki qey weşiya ma hol i inan işaret bikerên

Fotoğraf-2

ŞORBAYA AŞURA

Tarixê aşura heta wextê Hz. Nuhi şîno. Viraziyayîşê aşura pê tofana Nuhi destpê kerdo. Hikayeya Aşura hîna wa:

Lacanê Nuhi ra Sam, Ham u Yasefi iman ard bî; labelê lacê ey Kenani u zafiya qewmê ey iman nêard bî. Hz. Nuhi nîzdiya hezar serr dinê Homayi tebliğ kerd, reyna zi qewmê ey tebliğê ey qebul nêkerd u heqeretê ey kerd. Hz. Nuh îno hal, Homayi rê gerre keno. Homa, Hz. Nuh rê wehiy şîraweno u vano, ‘Yo gemiya gîrd vîraz!’

Homa, qey ardîmi Cebraili zi Hz. Nuhi rê şîraweno. Hz. Nuh emrê Homayi ano ca, yo gemiya gîrd vîrazeno. Ê ki Homayi rê iman ardo, Hz. Nuh inan pê emrê Homayi nişneno gemi. Her cîsn ra yo cîtê heywanan zi keno gemi. Dîma Homa yo varono ziyed varneno, her ca kuweno aw ser. Hêrçi bawermendi ki zerreyê a gemi dî bi tofan ra felîtiyeni hêrçi iman nêardo miyanê aw dî fatîsiyeni.

Gemi pê aşman aw ser manena.

Çiqas şîno werê inan beno tay.

Çiyê weri yo ki mend bî, pê

emrê Hz. Nuhi diyno ari

u ani pêser. Hemeyê inan

keni têmiyan u zerreyê yo

leye dî zê şorba girêneni.

A aşm, aşma Muherem bî.

O roc zi rocê desîn ê aşma

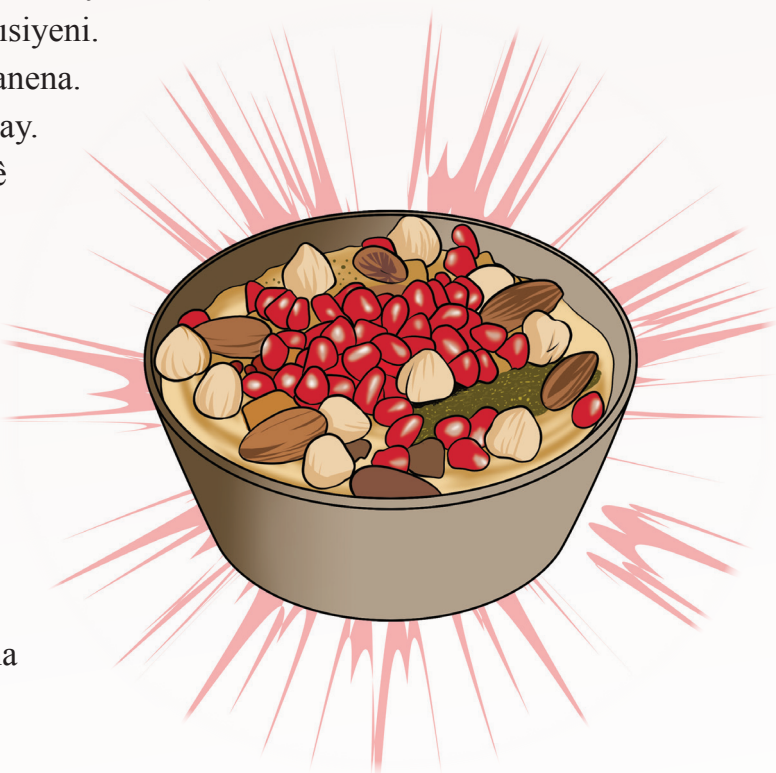
Muherem bî. Aşura yena

menaya rocê desîn. Iney

ra îna şorba nameyê aşura

gîroto. O roc ra heta inka îna

şorba vîraziyena.

CÎHATÎ

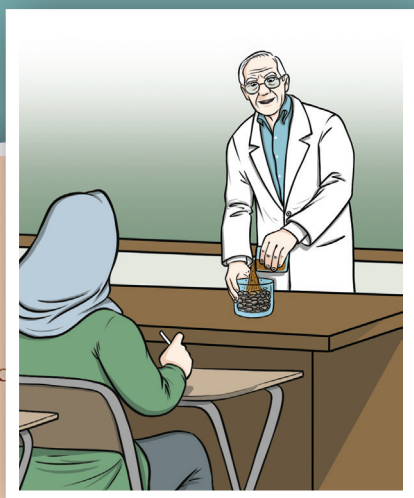
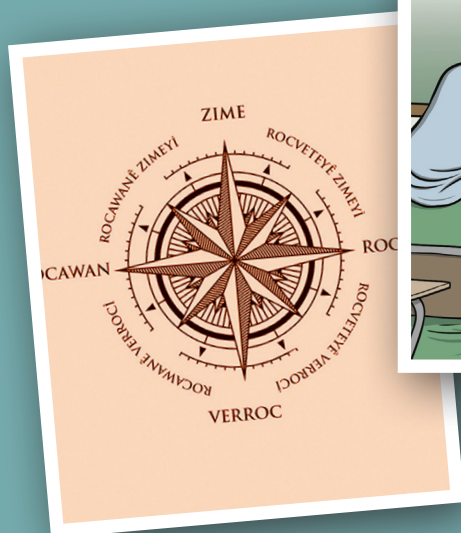

**Bixebîtiyên zê camêrdan bîwerên
zê miran.**

(Vateyê Verinan)

Uniteya 5.

Mewsim u Teqwim

1

Bıwanên u qisey bikerên

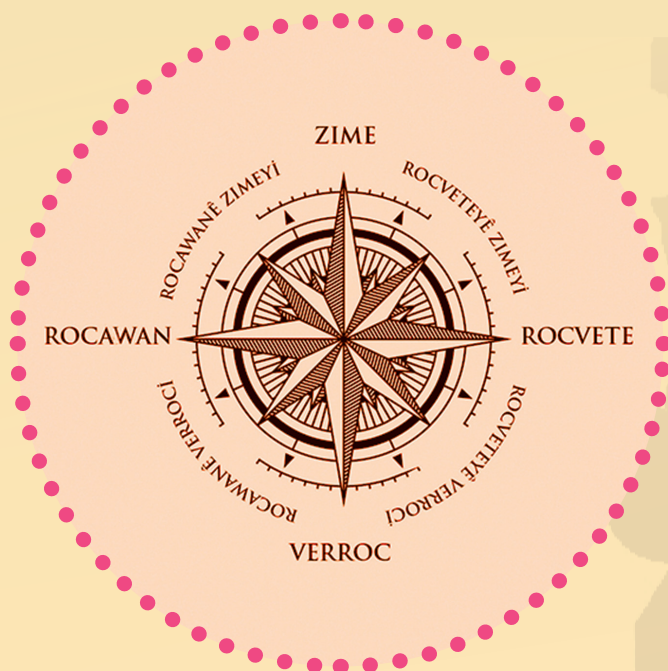

Îran, rocveteyê Turkiye dî ca geno.

Behrê Ege, rocawanê Turkiye dî ca geno.

Behro Siya, zımeyê Turkiye dî ca geno.

Behro Sipi, verrocê Turkiye dî ca geno.

1-A Cewabê persanê cerinan binusên

Resim-6

1- İbrahim, Sivas ra kamci hetî ser şiyero reseno Samsun?

2- Ehmed, Erzurum ra kamci hetî ser şiyero reseno Hakkari?

3- Meryem, Malatya ra kamci hetî ser şiyero resena Adana?

4- Zelixa, Manisa ra kamci hetî ser şiyero resena İzmir?

5- Ferid, Konya ra kamci hetî ser şiyero reseno Edirne?

6- Mihriban, Muş ra kamci hetî ser şiyero resena Ardahan?

7- Kerim, Ankara ra kamci hetî ser şiyero reseno Muğla?

1-B Goreyê melumatan keyeyanê wendekaran ca bikerên

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

Keyeyê Mesudi

- 1-Rêza diyin sutuna çarın ra destpê biker.
- 2-Çar quti hetê verroci ser şu.
- 3-Dı quti hetê rocawani ser şu.
- 4-Hiri quti hetê zımeysi ser şu.
- 5-Pê rengo sur boyax biker.

Keyeyê Zeyneb

- 1-Rêza çarın sutuna pancın ra destpê biker.
- 2-Dı quti hetê rocveteyi ser şu.
- 3-Yo quti hetê zımeysi ser şu.
- 4-Panc quti hetê rocawani ser şu.
- 5-Pê rengo kewe boyax biker.

Keyeyê Fatma

- 1-Rêza pancın sutuna şeşin ra destpê biker.
- 2-Yo quti hetê verroci ser şu.
- 3-Çar quti hetê zımeysi ser şu.
- 4-Dı quti hetê rocveteyi ser şu.
- 5-Pê rengo qehwe boyax biker.

Keyeyê İhsani

- 1-Rêza şeşin sutuna hotin ra destpê biker.
- 2-Hiri quti hetê rocveteyi ser şu.
- 3-Panc quti hetê zımeysi ser şu.
- 4-Hot quti hetê rocawani ser şu.
- 5-Pê rengo kesk boyax biker.

MEWSİMİ SENİ VIRAZİYENİ

Zerreyê yo serr dî hewa tîmotîm zêpi niyo, hîrî aşman dî dorêk mewsimî bedîliye-nî. Bedîliyayîşê mewsiman reyra hewa germî, wenîki u serdî ser bedîliyeno. Yo serr dî çar mewsimî estî: Wesar, zîmîstan, amnan u payîz.

Dînya, guler a. Dînya miyancı ra pê xetê ekvator bena dî lete yî. Nameyê îni le-teyan nîmkureyê zîmeyî u nîmkureyê verrocî yî. Sernî u bîniya dînya dî qutubî estî. Qutuban dî şeş aşmî zîmîstan o, şeş aşmî amnan o.

Dînya hem dormaleyê xu dî hem zî dormaleyê rocî dî geyrena. Pê dormaleyê xu dî geyrayîşê dînya roc u şew yenî meydan, pê dormaleyê rocî dî geyrayîşê dînya zî mewsimî viraziyenî.

Qasê leziya geyrayîşê dînya, germiya hewayî bedîliyena. Wextê geyrayîşê dînya dî tic yan zaf yan tay tani dana. Tic wext zaf tani dana mewsimî wesar u amnan; wext tay tani dana mewsimî payîz u zîmîstan viraziyenî. Ê mîntîqayî ki tede çar mewsimî estî, ê cayan dî ferqê germî u serdî xu zaf ramocneno. Mîntîqayî qutubî zî tîmotîm serdî.

Resim-7

Dinya dormaleyê roci dı yo mihwer ser ra geyrena. Ino geyrayiş dı weziyetê roci bediliyeno. Mewsimi zi bediliyayışê roci ser bediliyeni. Goreyê roci weziyetê nimkureya zıme u nimkureya verroci her wext zêpi niyo.

Nimkureya zımayê dinya 21yi Edar ra heta 23yi Keşkeloni roc ra zaf bena nızd u taniya tic ziyed ra gena. 23 Keşkelon ra heta 21 Edar zi ina dor, nimkureya verroci zaf tic gena.

Ma nimkureya zımayê dinya dı cuyeni. Ina nimkure dı 21 Edar ra heta 22 Heziran wesar, 22 Heziran ra heta 23 Keşkelon amnan, 23 Keşkelon ra heta 22 Kanuno Verin payiz, 22 Kanuno Verin ra heta 21 Edar zımistan o.

ZIMISTAN

WESAR

AMNAN

2-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1- Mewsimi goreyê çitayî bedîliyênî?

.....

2- Dinya wext dormaleyê xu dî geyrena çitayî yenî meydan?

.....

3- Dinya wext dormaleyê roci dî geyrena çitayî yenî meydan?

.....

4- Nimkureya zıme yi dî zımistan benateyê kamci tarixan dî yo?

.....

5- Turkiye dî mewsimi seni viyerênî?

.....

.....

2-B Eg cumleyî cêrinî raşt î (R) ğelet î (Ğ) binusên

Dinya hem dormaleyê xu dî hem zi dormaleyê aşm dî geyrena. (.....)

Mewsimo tor serd zımistan, tor germ zi amnan o. (.....)

Tic wext zaf tani dana mewsimi payiz u zımistani vıraziyenî. (.....)

Pê dormaleyê xu dî geyrayişê dinya mewsimi yenî meydan. (.....)

Hiri aşman dî dorêk mewsim bedîliyeno. (.....)

2-C Pê kelimeyanê cêrinan cumleyanê neweyan binusên

Nimkure:

Mewsım:

Zıme:

Qutub:

Verroc:

Germ:

QIYMETÊ WEXTİ

Ina hikaye Amerika dî Universiteya Northwestern dî benateyê yo profesori u wendekaranê ey dî viyerta. Ino profesor, kuweno dersa idareyê wexti.

Profesor, rocêk şîno sînîf. Mudeyêk oniyeno wendekaran ra u dîma vano:

-Ez eyro derheqê idareyê wexti dî tesela şîma keno.

Profesor, hetê kurseyi ra şîno. Bînê kurseyi ra yo şuşe u wîrdêsêk kerrayan veceno. Ini kerrayan yo bî yo dekeno zerreyê şuşeyi. Şuşe, heta fek debeno. Profesor, wendekaran ra perseno:

-Ino şuşe bî de?

Wendekari têdîr cewab dani:

-Bî de!

Profesor vano:

-Hîna wa?

Profesor beno çot, bînê kurseyi ra satîlêk xîçan veceno u hêdî hêdî dekeno şuşe. Dîma şuşeyi têsano u xîçî zerreyê şuşeyi dî ca geni. Dîma perseno:

-Ino şuşe bî de?

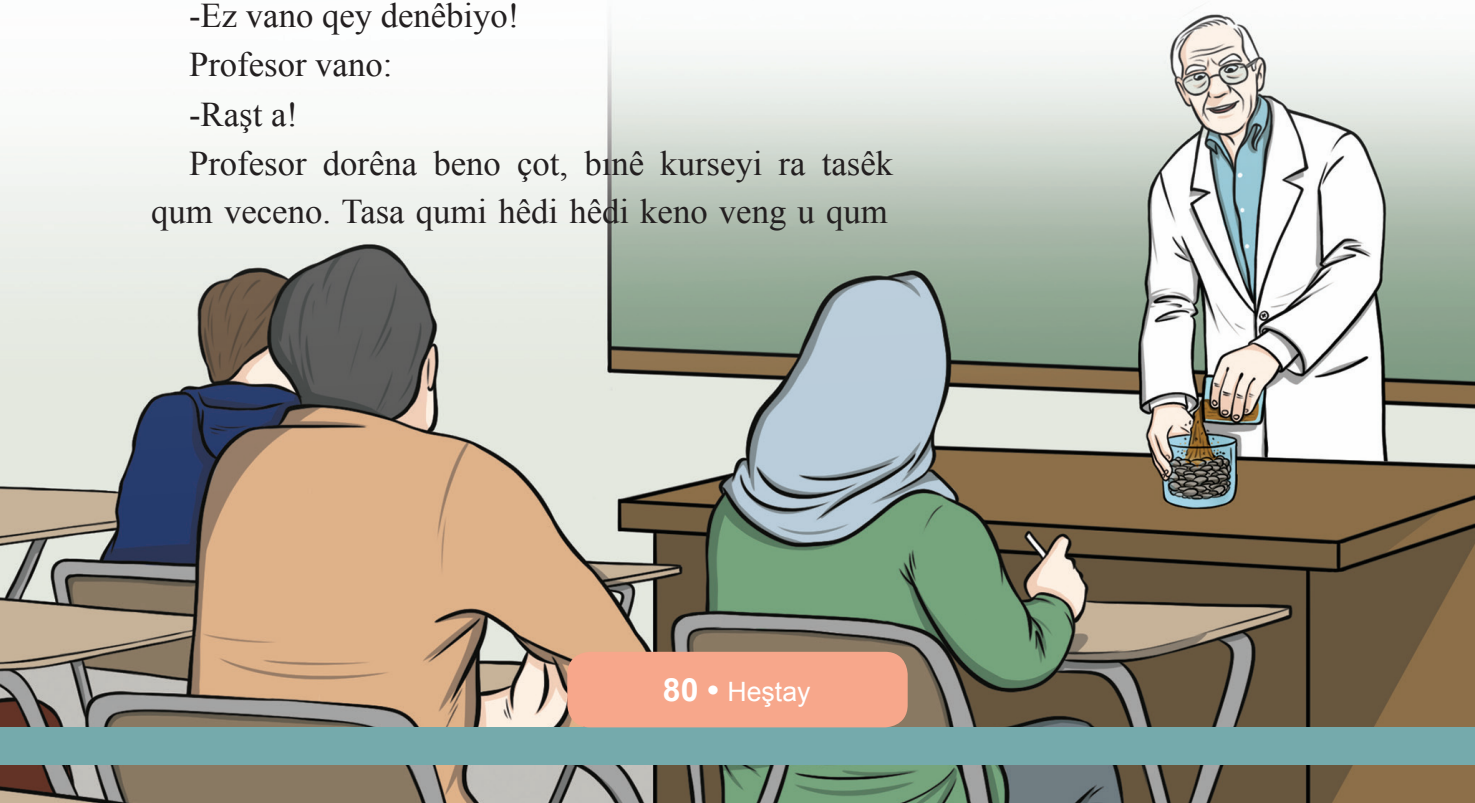
Yo wendekar hîna cewab dano:

-Ez vano qey denêbiyo!

Profesor vano:

-Raşt a!

Profesor dorêna beno çot, bînê kurseyi ra tasêk qum veceno. Tasa qumi hêdî hêdî keno veng u qum

zerreyê şuşeyi dî miyanê xiçan dî bena vîla. Profesor yona dor wendekaran ra perse-
no:

-Wendekari delali şuşe bî de?

Wendekari, heme piya qêreni:

-Nê!

Profesor vano:

-Hol o!

Profesor ina dor binê kurseyi ra yo surahi veceno. Awa surahi dekeno şuşe. Dorêna
verê xu tadano wendekaran u vano:

-Meqsedê ina tesel çita bî?

Wendekarêk cewab dano:

-Ma çendêk meşgul biêsi, heyne zi qey zobina gureyan wextê ma esto.

Profesor vano:

-Nê, hîna niya! Ma ina tesel ra fam kerd ki; eg ma kerrayanê gîrdan verco denêkeri,
ma nêşkeni kerrayanê qîcan ra dîma ca bîdî ê gîrdan.

Wendakari şaş maneni u oniyeni yobinan ra. Profesor qalanê xu rê dewam keno:

-Heyatê ma dî kerrayi gîrdi çita yî? Keyeyê ma, qîci ma, merdîmi ma, embazi ma,
tehsilê ma, gîyali ma, weşîya ma, xebatêka rînd, insanen rê holikerdîş u çîyanê ne-
weyan musnayîş... Kerrayi ma yî gîrdi beno inan ra yo ya, beno çend heb î, beno zi
heme yî. Emşo rakotîşî ra ver hol bîfîkîrîyên u qerar bîdên, gelo kerrayi şîma yî gîrdi
kamci yî? Bîzanên! Eg şîma verco gureyanê xu yê muhîman nêkeri,
şîma nêşkeni gureyanê qîcan ra bîxelîsî. Badêcu faydeyê şîma
nê reseno şîma nê reseno insanen nê zi reseno welatê şîma. Eg
hîna bo fam beno ki şîma nê xebatkari hol î nê zi insani hol î.

3-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Ina hikaye dı çıtayi ra behs beno?

.....

.....

2-Ina hikaye dı kamci şexısı estî?

.....

.....

3-Ina hikaye ça dı viyerena?

.....

.....

4-Şıma qey ina hikaye eşkeni kamci sernuşte binusi?

.....

.....

3-B Pê kelimeyanê cêrinan cumle vırazên

kurseyi / kerrayan / binê / ra / yo / veceno / şuşe / u / wırdiyesêk

.....

perseno / wendekaran / profesor / dor / yona / ra

.....

çita / ma / kerrayi / dı / heyatê / yi / girdi

.....

qedineno / sınıf / xu / veciyeno / u / ra / qala / profesor

.....

bıfıkırıyên / ra / ver / hol / rakotışi / emşo

.....

3-C Pê kelimeyanê cêrinan hikayeyêk binusên

wext

embaz

beraday

her roc

spor

xebat

kay

wendış

kuçe

ders

DAYA HERR U BIRAYÎ MEWSİMÎ

Daya herr keyeyê xu di tikoteyna cuyena. Teynayı ay rê zaf gıran yena u inay ra zaf bena tal. Rocêk wırzena şına meymantiya asimani. Berê asimani kuwena. Oniyena zerre ra yo hala hala yena. Ber abeno, asiman herr geno zerre. Herr persena:

- Ina çî hala hala ya?

Asiman vano:

- Ma seker, hala halaya mewsiman a. Mewsimi çar bırayi mışeqet i. Tımotım dani piyer u yobinan dır pi nêkeni.

Herr vana:

- İnan mı rê bışırav! Ez tikoteyna ya. Tiya ra pey wa keyeyê mı di bımani!

Asiman zi ino teklîf qebul keno. Inay ser ra daya herr ageyrena keyeyê xu u rayirê mewsiman pawena. Vercı bırayo qıc yeno. Ino bırayo zaf rınd u weş daya herr ra vano:

- Nameyê mı wesar o. Mı tu rê yo xelaya rınd arda.

Wesar heqbeyê xu akeno. Heqbeyê cı ra gılı zildayeyi, vıl u guli rengini, mirçiki vengzengili veciyeni.

Mudeyêk ra pey bırayê dıyn yeno. Nameyê ey zi amnan o. Amnan, wesari ra vano:

- Bıra ez ameya. Lazım o tı hını wırzi şiyeri!

Amnan dıma zi heqbeyê xu ra zê çileg, gilyaz, xox, alinc fekiyan veceno u dano daya herr.

Hiri aşman ra pey bırayê hiriyn yeno. Reng u ruçıkê inê bırayi zerd o. Ino bıra, daya herr ra vano:

- Ez payiz o. Ez teynayi ra zaf hes keno. Ez ameyo, gereka amnan hını şiyero.

Payiz teyr u tur fetılno, her ca keno zerık. Her ca ra heshera wı bırıyena. Hirina aşman ra pey bırayê çarın veciyeno u yeno. Ino bıra payiz ra tor gıdar o. Lezabez vılan u fêkiyan peritneno u wışk keno. Heqbeyê xu ra awêka sıpi veceno. Ina aw şaneno her cayi ra u her ca cemed besteno. Hetêk ra zi qêreno u vano:

- Nameyê mı zımıstan o, nameyê mı zımıstan o!

Çar bırayi keyeyê daya herr ra zaf hes keni, qet nêwazeni keyeyê ay bıterıkni. Dani piyer u kuweni têmiyan. Qêri u nali kona inan ser, her ca miyanê toz u dumaxi dı maneno. Daya herr hêrs bena u vana:

- Goşdariya mı bıkerên! Eg şıma pê dor yeni u keyeyê mı dı hiri aşmı vındeni bıyerên, eg şıma şer keni meyerên. Ez şıma têdır nêhewênena.

Ina qal ser ra bırayi mewsimi fıkrıyeni. Benateyê xu dı omış beni u vateyê daya herr qebul keni.

Mewsimi hını o roc ra dıma pê dor beni meymani daya herr u her yo hiri aşmı keyeyê daya herr dı maneno.

- bışırav
- Lazım o
- gereka
- Eg

4-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Mewsimi çî ra her wext şer keni?

.....

2-Nameyê çar bîrayan çîta yo?

.....

3- Bîrayo amnan heqbeyê xu ra çîta veceno?

.....

4-Wext zımistan yeno her ca çîta besteno?

.....

5-Çar bîrayi seni omîş beni?

.....

4-B Mastaranê cêrinan goreyê sigayan biancin u pê ini raweyan cumle binusên

Xebîtiyayîş	(Pê sigayê şerti biancin)
Persayîş	(Pê sigayê emiri biancin)
Şîrawîtiş	(Pê sigayê waştîşî biancin)
Pawîtiş	(Pê sigayê şerti biancin)
Vatîş	(Pê sigayê lazîmî biancin)
Şîyayîş	(Pê sigayê emiri biancin)
Mendîş	(Pê sigayê şerti biancin)
Qêrayîş	(Pê sigayê waştîşî biancin)

Xebîtiyayîş: Eg tî şan ra şan ders bixebîti, tî muwefeq beni.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TEQWİM

Fotoğraf-1

Fotoğraf-4

TEMMUZ

02

Dışeme

Lumustan

Kanuno verin
Kanuno peyin
Sıbat

Wesar

Edar
Nisan
Gulan

Amnan

Heziran
Temuz
Tebax

Payiz

Keşkelon
Tışrino verin
Tışrino peyin

Şeme / Kırı / Dışeme / Sêşeme / Çarşeme / Pancşeme / Yene

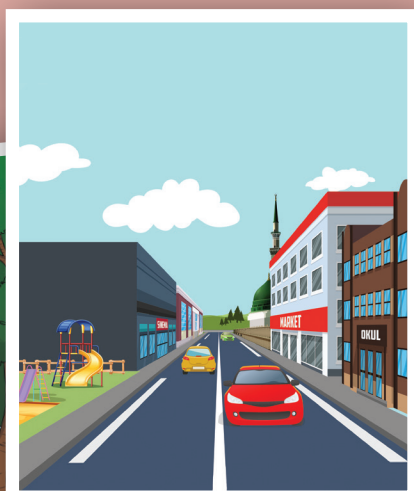
TESERUF

Çır bı çır helbet beno pır.
(Vateyê Verinan)

Uniteya 6.

Trafik u Seyahet

1

Bıwanên u qısey bikerên

Verni

Peyni

Bın

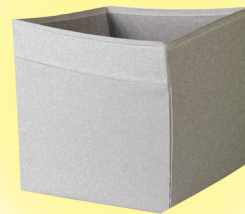
Zerre

Ser

Benate

Kışta raşt

Kışta çep

2

Bıwanên u qısey bikerên

ÇITA KAMCA DI CA GENO

- Doman verniya masa dı ya.
- Pısing binê masa dı ya.
- Selıka fêkiyan serê masa dı ya.
- Kesa kışta raşt a masa dı ya.
- Arweş kışta çep a masa dı yo.
- Kurse peyniya masa dı yo.
- Kıtabi zerreyê çente dı yi.
- Pısing benateyê arweşi u kesa dı ya.

2-A Goreyê nuşteyi çita kamca dı ca geno

- 1-Masa doman dı ya.
- 2-Arweş pising dı yo.
- 3-Masa keye dı ya.
- 4-Kitabi çente dı yi.
- 5-Çente doman dı yo.
- 6-Pısing masa dı ya.
- 7-Selika fêkiyan masa dı ya.
- 8-Pısing kurse u doman dı ya.
- 9-Fêkiyi selık dı yi.
- 10-Bisiklet dar dı ya.

2-B Goreyê nuşteyi cayanê çıyan biresnên yobinan

- 1-Bisiklet verniya masa dı ya.
- 2-Kurse bınê masa dı ya.
- 3-Kıtabi serê masa dı yo.
- 4-Pısing kışta raşt a masa dı ya.
- 5-Selika fêkiyan kışta çep a masa dı yo.
- 6-Kesa peyniya masa dı yo.
- 7-Fêkiyi zerreyê çente dı yi.
- 8-Doman benateyê arweşi u kesa dı ya.
- 9-Pısing bınê dar dı ya.
- 10-Arweş zerreyê selık dı yi.

2-C Goreyê resîmi pê kelimeyanê cêrinan cumleyan binusên

verni

peyni

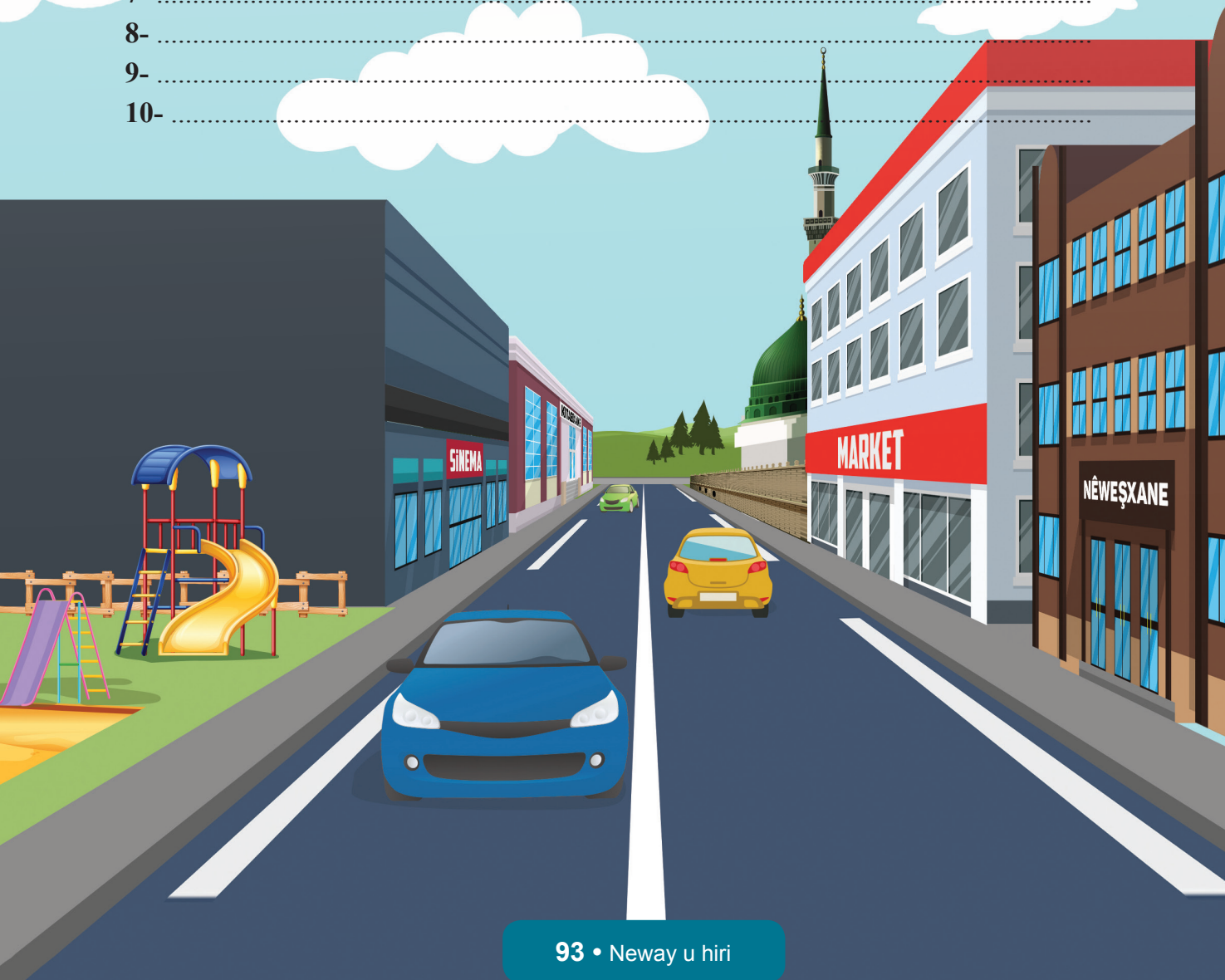
kışta çep

kışta raşt

benate

1- Salona sinema **benateyê** parka qıcan u kıtabxane dı ca gena.

- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-
- 9-
- 10-

QEZAYA TRAFİKİ

Roco paşeme, hela şani bi. Dadiya Qumriye, verê berê mektebi dî baweyê ay bi. Qumriye seni ki dadiya xu di, hetê ay ser vazda. Dadi, verard şî keynaya xu ra. Qey kaya tiyatro, Qumriye rê kinci lazîmî bi. Qumriye u dadiya cî hetê çarşû ser kotî rayir. Keyfê Qumriye ca dî bî. Pê gamanê gîrdan gam eştên, lezabez şiyên. Tî vatên zê mirçîk fir dana. Wext ameyî verê peyaviyerî vîndertî. Çimê inan lembaya trafîkî dî bî, takotîşê lembaya kesîk pawitên.

Nîşka ra pê yo qêrî recîfîyayî. Wesayitî u insani vîndertî. Herkesî hetê qêrî ser vazda. Dadiya Qumriye zî aver şî. A zî dadiya xu dîma şî. Miyanciya rayir dî yo laco des duyey serre ravîste bî. Sare u çimî ey miyanê gunî dî mendi bi. Herkesî yobinan ra persayên:

-Se biyo?

-Kam o?

-Merd o yan gani yo?

-Wax wax! Şıma vani merdımı ey çın i?

- Şıma geyrayi ambulans?

Qumriye hetêk ra goş nayên ini qalan ser hetêk ra oniyayên laceki ra. Birin u darba laceki gıran êsena. Zerra Qumriye pê laceki vêşa. Şoforo ki da bı laceki ru, riyê ey ters ver bıbı zê laçık. Pê lerz qeza ra behs kerdên:

-Willê, xetaya mı çın a. Ez zi wayirê qıcan o. Serranê inê laceki dı yo lacê mı zi esto. Mera mı waştên pê wesayit perudi. Raviyertış heqê mı bı. Ez zaf lez zi nêşiyên. Nışka ra... Se bı, a deqiqa dı bı u şı. Inê laceki gafla ra xu eşt wesayit ver. Mı ca dı lıng na fren ser; labelê a ki bena bi...

O wext, yo mêrik cêr ra ame. Babiyê inê laceki bı. Lez ameyişê ey motên dikanê mêriki uca ra nızd bı. Seni lacê xu miyanê guni dı di, verard şı lacê xu ra. A lehza dı ambulans zi resa bi cayê inan.

Dadiya Qumriye, destê keynaya xu girot u pê qehıriyayış uca ra koti duri. Dadiya Qumriye hini destê keynaya xu veranêdên. Qumriye va:

-Dayê, tu çira destê mî hîna wişkawişk depîştî? Destê mî verad! Meters, ez bê peyaviyer cayêk ra nêşîna wever.

Dadiya ay va:

-Tî hol kena keynaya mî! Teyna îna nê, çendêk qeydeyê trafiki esti gereka tî riayetê hemîn bikeri. Hereketanê polisê trafiki rê diqet biker. Keynaya mî, lembayi ki trafik dî kuweni ta u şîni hona tî menaya înan zana?

Qumriye va:

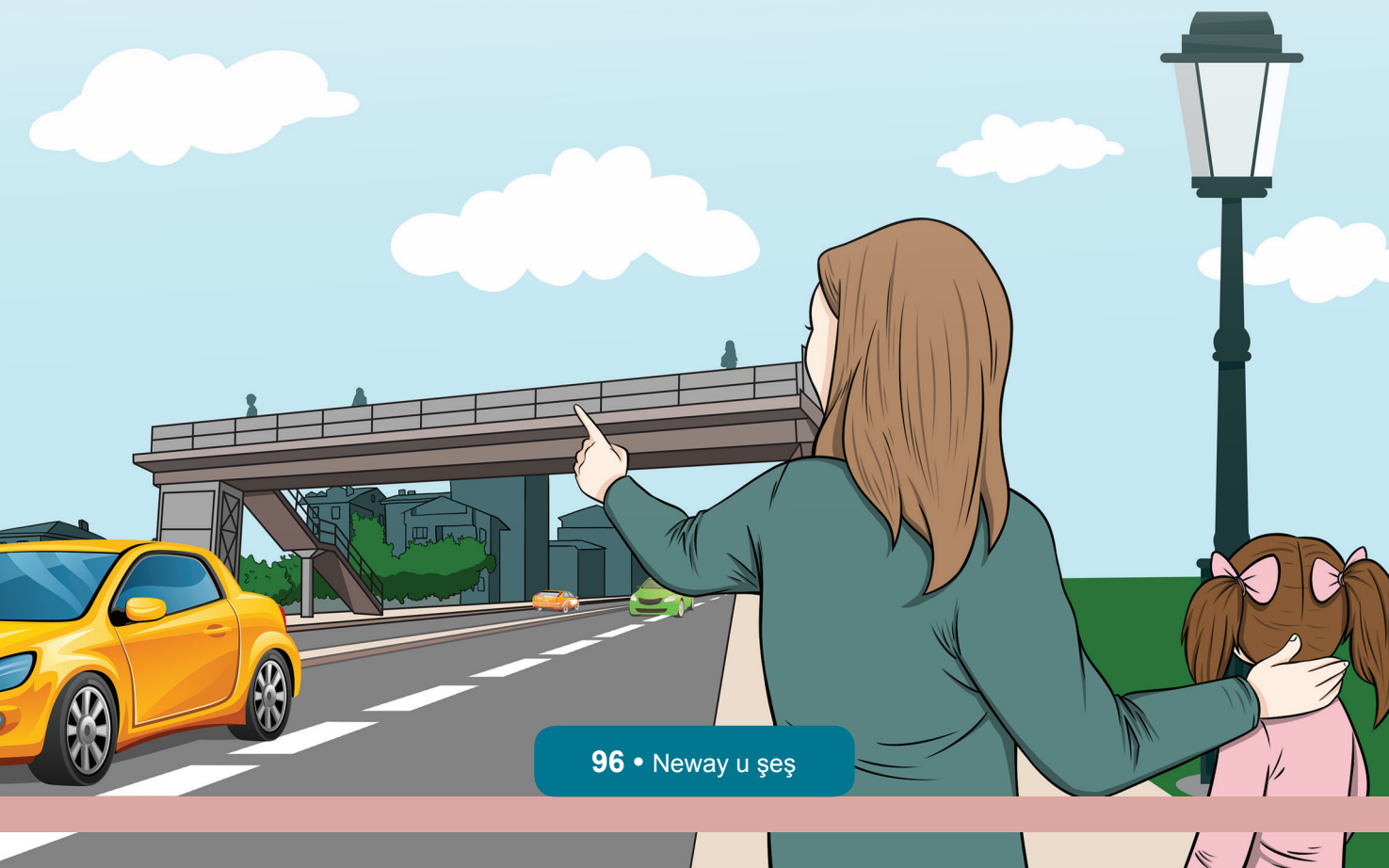
-Ê dayê. Ma mekteb dî musayi. Ma înay ser resîm zi viraşt bî. Ma lembaya sur dî vîndeni, lembaya zerd dî qey vîyertişî xu kenî hedre, ma lembaya kesk dî zi vîyerenî.

-Aferin, keynaya mî! De mî ra vac, tî hîni çîta zana?

-Gereka ma vernî u peyniya wesayîtanê vînderteyan ra nêvîyerî. Ma timotim peyaviyer ra şîyerî. Lazîm o ma bisiklet, rayîrê bisiklet dî bîromî.

Dadi, lew na Qumriye ra u va:

-Zaf hol. Hîna wa, gereka ma timotim diqet biker. Her serr qezayanê trafiki dî pê hezaran insan mîreno, pê hezaran insan beno bîrindar. Qezayi trafiki zafî ra bêdiqeti u goş qeydeyanê trafiki nêkuyayîş ra yenî meydan.

3-A Goreyê nuşteyi cewabê persanê cêrinan binusên

1-Dadiya Qumriye çira şina verê mektebi?

.....

2-Qumriye u dadiya ay çira verê peyaviyer dı vınderti?

.....

3-Qezaya trafiki seni biya?

.....

4-Dadiya Qumriye çı ra destê ay wışkawışk depışena?

.....

5-Qumriye derheqê qeydeyanê trafiki dı çita zana?

.....

3-B Goreyê fıqiranê xu cewabê persanê cêrinan binusên

1-Goreyê şıma qezayê trafiki ra dıma pêserameyişê insanen raşt o yan gelet o, çira?

.....

2-Goreyê şıma qezaya trafiki dı kami xeta kerda, çira?

.....

3-Eg şıma qezayêka hınayin bıdiyên, şıma se kerdên?

.....

4-Wext şıma şini mekteb u mekteb ra yeni, diqetê kamci qeydeyanê trafiki keni?

.....

.....

.....

3-C Pê kelimeyanê cêrinan cumleyanê neweyan binusên

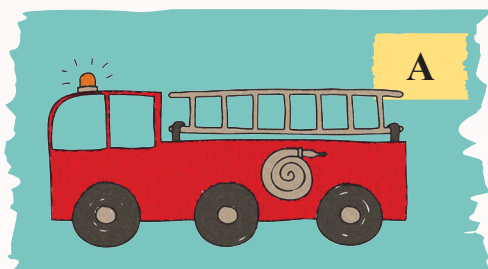
Lezabez:
 Vındertış:
 Peyaviyer:
 Bırın:
 Raviyertış:
 Takotış:

3-Ç Eg cumleyi cêrini raşt i (R) ğelet i (Ğ) binusên

Lembayi trafiki rengê sur, zerd u qehwe dı yi. (.....)
 Wext lembaya sur takoti bo wesayiti viyereni. (.....)
 Wext lembaya sur takoti bo peyayi vındeni. (.....)
 Lazım o merdim verni u peyniya wesayitanê vınderteyan ra nêviyero. (.....)
 Wext cayêk dı qeza bıbo lazım o herkes mıdaxele bıkerö. (.....)

3-D Numreyanê muhiman u resıman bıresnên yobinan

112
155

110
156

QEYDEYİ TRAFİK

Peyayi hê geyreni
Wesayiti hê şini
Polisê trafiki va
Ma hê trafik paweni

Wesayiti hê yeni
Mevac ez şino seni
Lembaya kesk ha kot ta
Bionî raşt u çepi

Uca dî serviyer çin o
Bînvîyer ho tu ver do
Lembaya kesk bîpaw
Eg bînvîyer zi çin o

Qeydeyanê trafiki
Biyarê verê çîmî
Wa zaf diqet bîkerî
Ramîtoğ u peyayî

Serviyerê peyayan
Rayîran u cadeyan
Zaf zaf diqet bîker cî
Meger bîrin u darbeyan

Rayîr u kuçeyan dî
Kaykerdîşî warverd tî
Şu parkan u baxçeyan
Weşaweş kay bîker tî

4

Şıma derheqê resımanê cêrinan dı çıta zani, binusên

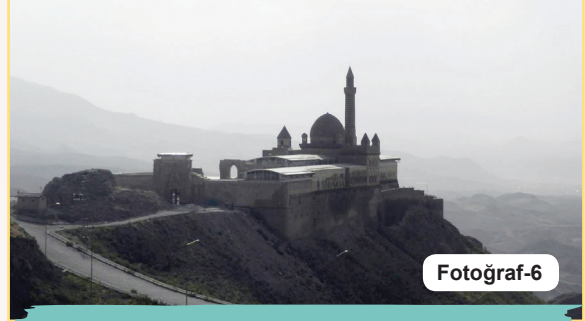

Fotoğraf-5

.....

.....

.....

Fotoğraf-6

.....

.....

.....

Fotoğraf-7

.....

.....

.....

Fotoğraf-8

.....

.....

.....

Fotoğraf-9

.....

.....

.....

Fotoğraf-10

.....

.....

.....

BAXÇEYÊ HEYWANAN

Melimê ma ino hefte ma ra va, ma peyniya hefteyi dî şîni Baxçeyê Heywanan ê Gaziantebi. Ina xebera weş ra pey ma bî heyecan peyniya hefteyi pawit.

Ma roco şeme sêrsıbay ro ra verê mektebi dî kom biyi. Otobusa ma hedre bi. Herkes qoltuğa xu dî nuşt ru, herkesi kemerê xu gire da u otobus hereket kerd. Raywanti ra pey ma resayi baxçeyê heywanan.

Baxçeyê Heywanan ê Gaziantebi, Turkiye dî baxçeyê heywanano tor gird o. Tiya dî astoran ra heta ğezal u peskuvıyan, buman ra heta şewşewıkan, maran ra heta timsahan, lu u arweşan ra heta kuzı u pilingan bî hezaran heywan esto. Her cısnê heywan rê goreyê cuyayışê ey cayêk vıraziya bî.

Wextê geırayişi dî wezifedari baxçeyê heywanan ma dır geırayi. Wezifederan heywani dayi şınasnayış u derheqê heywanan dî melumat da ma. Baxçeyê heywanan zaf qelebalıx bî u her cayê welati ra insani ameyi bi.

Çend embazanê ma xu dır makinaya fotoğrafi ardi bi, ma pê ina makina fotoğrafi anti. Mı tor zaf heywananê meymun, zurafa, tuti ra hes kerd. Ma heta helê şani baxçe dî geırayi.

5-A Nameyê heywanan xaçapers di binusên

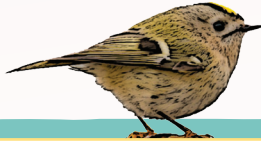
H	A	C	K	R	I	Ş	D	I	J	E	K
E	L	H	E	C	H	E	C	I	K	Ê	L
Ş	A	O	S	Ç	E	X	U	W	Z	G	E
Z	L	M	A	R	L	P	I	S	İ	N	G
K	M	A	T	Y	I	E	P	Ş	Ğ	A	L
I	V	S	I	J	Ç	S	A	Ê	D	F	E
W	E	E	Y	L	U	K	R	A	N	P	G
E	R	X	U	A	Z	U	W	N	T	Z	N
Ş	G	Ğ	R	Z	A	V	E	Ş	O	A	I
W	C	B	K	E	N	İ	Ş	Ê	R	R	L
E	P	U	L	Ğ	O	G	U	M	M	E	I
Ş	Ê	M	Û	K	E	R	K	I	N	C	P

MAR
KESA
LU
HECHECIK
ĞEZAL
LEGLEG
ŞÊR
PİSİNG
ŞEWŞEWIK
PESKUVİ
PILING
MASE
ARWEŞ
HELI
ZAREC
MÊŞNA
DIJE
KERKINC
BUM
HEŞ
VERG

5-B Nameyê heywanan raşt binusên

UQNRADER

IPAXPKAX

EIRQNECIL

REMCEOL

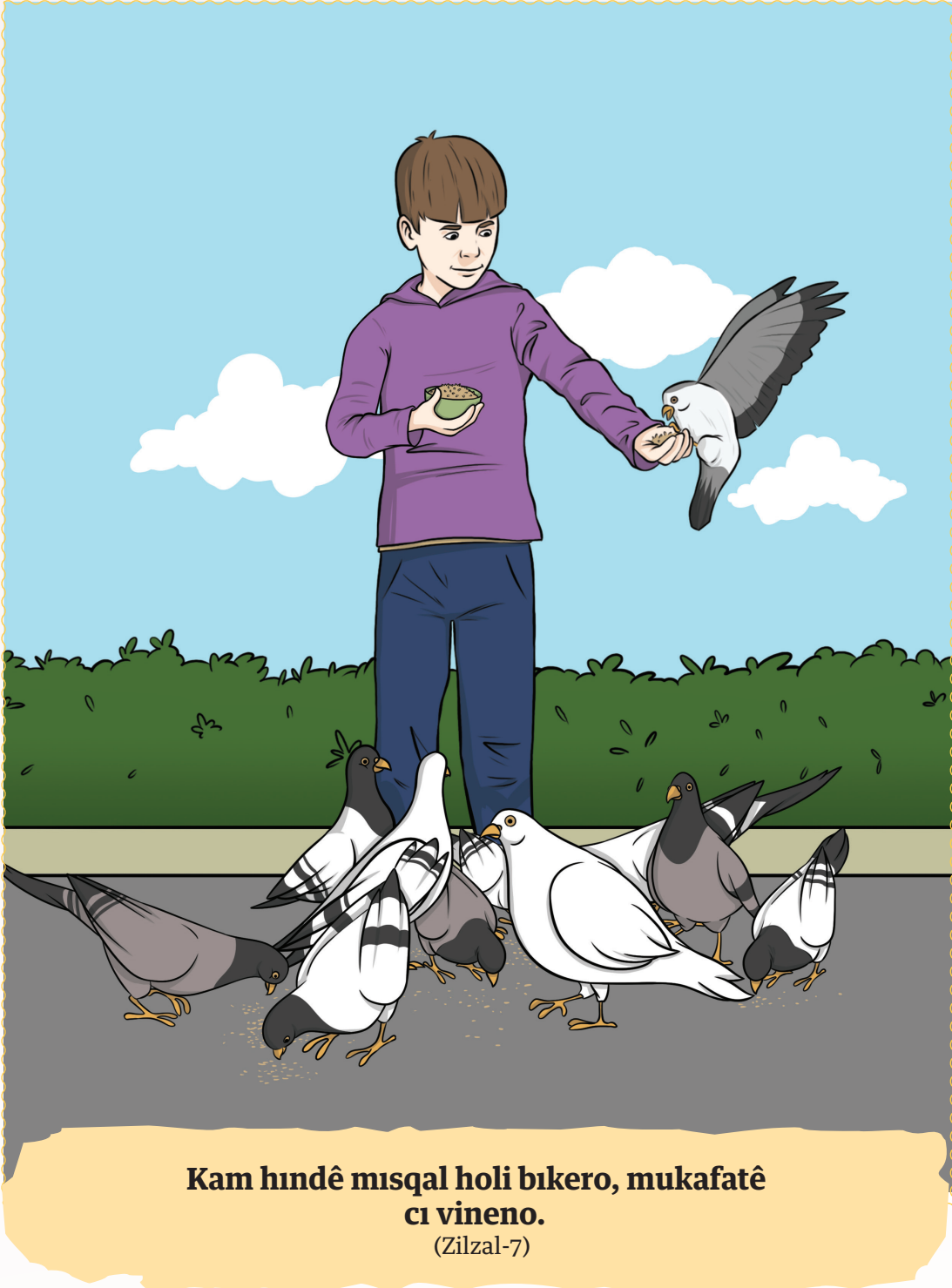

EHRUMKŞ

EJDI

HOLİ

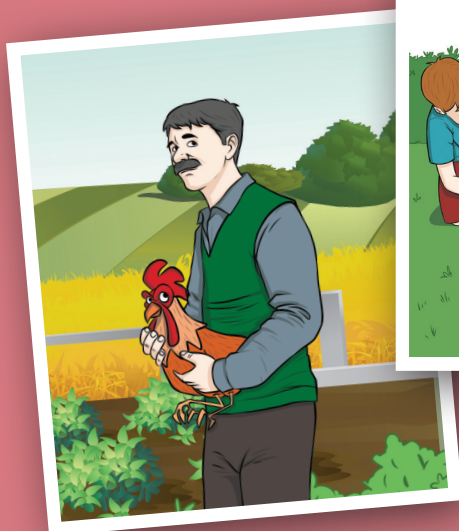

**Kam hindê mîsqal holi bikero, mukafatê
cî vineno.**

(Zilzal-7)

Uniteya 7.

Xebata Serbest

HER, KUTIK, PISÎNG U DÎK

Cayêk beno, cayêk nêbeno. Dewêk dî herê yo miyeriki beno. Miyerik heme kar u gureyê xu pê inê heri keno. Serr serr dîma şîna, her hîni beno pir, nêşkeno bar bianco.

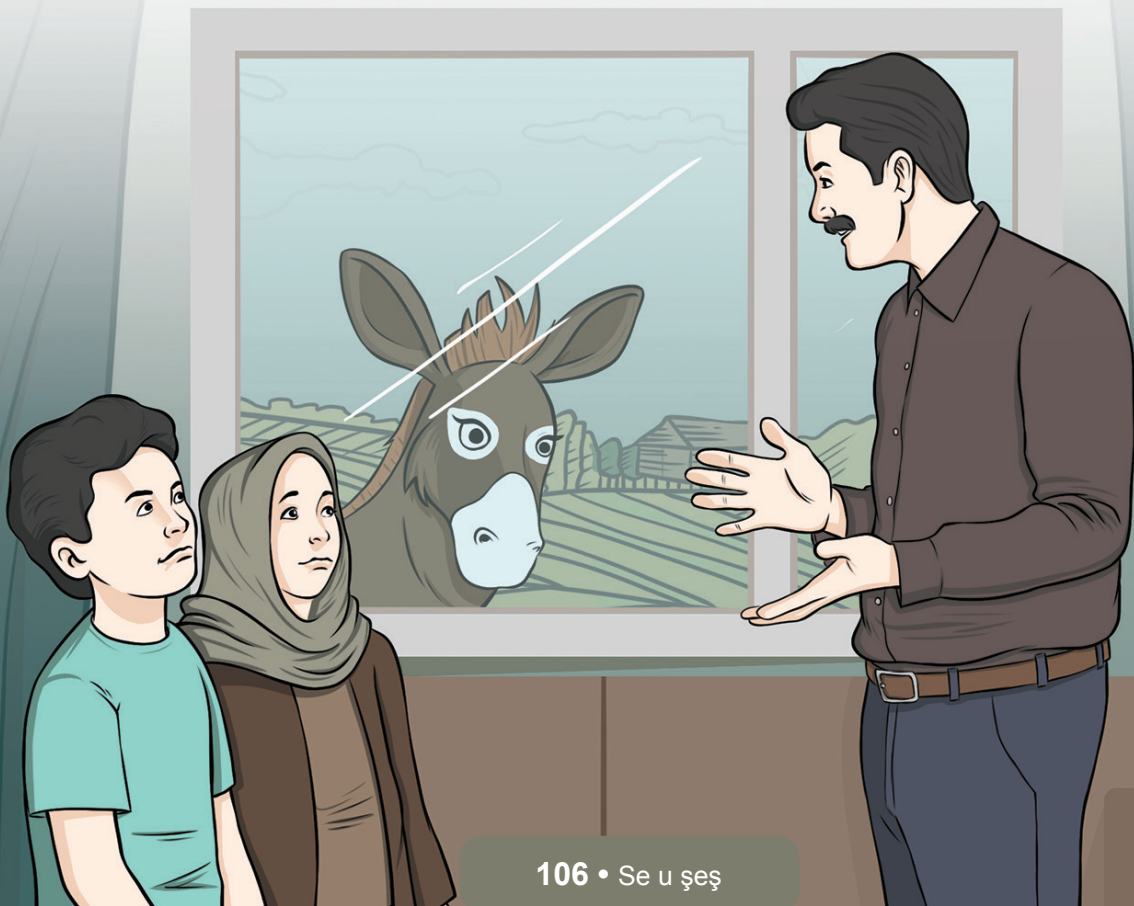
Wayirê heri veng dano qîcanê xu u vano:

-Ino her hîni biyo extiyar. Pê kar u gure nêbeno. Ma inê heri bîfêtlîn, wa şiyero. Serrêna ma xu rê yo herê cîwani geni u pê kar u gureyê xu keni.

Qîci, babiyê xu ra vani:

-Bawo! Tî seni vani ma hîna keni. Hîna hol beno. Xura zîmîstan yeno. Ma debara heri zî dani dewarê xu. Ma ca dî fetîlneni wa şiyero.

Wexto ki ê zerre dî benateyê xu dî qîsey keni, her zî verê pencera dî vaş weno. Her, vengê inan şînaweno; labelê hema nêzano se kero, qîci miyeriki yeni teber u ey fetîlneni.

Hero pir qerqiliyeno, teqeno, fatisiyeno u xu bı xu vano, “Tu xu rê di inan se kerd. Ino berê zımıstani dı ez kerdo teber.”

Hero extiyar dano ra şino. Xeylêk şino, oniyeno yo kutiki mılê xu eşto xu ver u ho qerqiliyeno. Her baweyê cı vındeno, kutik yeno reseno heri. Her, kutiki ra perseno:

-Bıra! Tu sareyê xu eşto xu ver tı hê se ra şini?

-Bıra! Hal meselaya mı hına wa. Ez qıctiya xu ra nat ina dew dı oniyeno pesê yo keyeyi ra. Mı timotım pesê inan berdên, çerenayên u ardên. Heta inka benateyê mı u keye dı taba çin bı. Çend reyi pesi ver dı venik ez girota. O wext çend hebi pesi biyi vin. Ini pesi seni biyi vin hayiya mı pê çin a. Wext mı pes ardên keye, wayiri omartên u vatên pes tamam niyo. Rocêk qıcanê xu ra va: ‘Ino kutik hını biyo pir, nêşkeno pesê ma bıpawo. Cınawır ameyo ey ver ra pes berdo. Ma hını inê kutiki bîfetılın, wa şiyero. Ma serrêna xu rê yo kutikê cıwani vineni.’ Qıcanê ey zi va tamam. Qıcı ey ca dı wırışti we, dest eşt kerrayan, ez verê beri ra fetıl nawo.

Her, kutiki ra vano:

-Ya merdım! La meselaya mı zi zê ê tu wa. Xu zaf meqehırn. Ez vano bê ma bıbı embazê yobinan. Ma şı xu rê yo ca bıvin. Wa wesar biyero, o wext Homa pil o.

Kutik zi vano:

-Temam bira! Ma hına biker.

Wirdi piya kuweni rayir, binêk ca şini oniyeni yo pisinga mılçot ha inan ra ver şına. Her u kutık şini reseni pising, pising ra vani:

-Se biyo tu? Qey tu hına mılê xu eşto xu ver, tı sera şına?

-Hal meselaya mı hına wa. Wext ez hema leyir biya ina dew ra yo merdımı ez berda keyeyê xu. O wext hol oniyayên mı ra. Şıt u mast dayên mı. Çunki o keye dı zaf merreyi bibi. Merreyan heme zexireyê inan werdên. Axırı mı heme merreyi kıştı. Labelê inay ra pey wayirê keyeyi hını qıymet nêda mı. Ez serê cılan ra fetıl nawa. Ina hew ez şiya merek, labelê ez uca ra zi fetıl nawa. Peyni dı mı rê ca nêmend ez zi kota rayir. Ez ax kena, la ez se kerî? Mı bızanê hına bena, mı merreyi nêkıştên. Mı keyeyê inan rê wayirti kerd, la inan mı rê wayirti nêkerd. Inka zi ez nêzana ez ha sera şına.

Kutık, pising ra vano:

-Ma bîşkên ma xu rê rayirêk kerdên a. Xu zaf meqehırn, ma zi zê tu yê. Bê tı zi ma dı embazti biker. Ma şı xu rê yo ca bıvin heta zımıstan raviyero. Wa wesar biyero, o wext Homa pil o.

Pising vana:

-Şıma zi zê mı yê. Temam, ez bena embaza şıma.

Hiri heme piya kuweni rayir u şini. Bînêk şini vengêk şinaweni. Oniyeni çik ho hetê inan ser yeno. Bînêk vîndeni, yo dik pê vazdayiş yeno reseno inan.

Her, diki ra vano:

-Se bî tu? Tî qey hîna hewar kenî, qîyam wîrîştî, se biyo?

Dik bînêk bîna xu dano u vano:

-Gelê embazan, la ez hewar nêkerî se bîkêrî? Aya ki ameya mî ser rîyê erdan dî nêameya çoyî ser. Hal u meselaya mî hîna wa. Ez u vist bîrayê xu, ma piya yo keye dî cuyayên. Çî wext yo mîsafîr bîamên, wayîrê keyeyî yo bîrayê ma gîrotên u berdên. Ma hîni ê bîrayê xu ra yo xeber nêgîrotên. Ma xu bî xu vatên ma ra zî yo tenî benî mîsafîrî het. Wext mîsafîrî wîrîştên u şîyên, ma onîyayên kîncî bîrayê ma hê ê derberan dî raşaye yî. Ma nêzanayên îna çî mesela wa. Mudeyêk hîna vîyert, heta mesela resa mî. Eyro heyîna yo mîsafîr ame. Mî xu bî xu va derê çî wext veng dani mî. Mî hend dî wayîrê keyeyî qîcanê xu ra va: ‘Şîyerên dikê ma yê peyîni zî bîyarên. Merdîmêko zaf bî qîymet biyo mîsafîrê ma, ma ey rê sare bîrnenî.’ Wext mî îni qalî şînawîtî tay mend ez hîşa xu vîn bîkerî. Mî hema newe fam kerd ki bîrayî mî se biyî. A lehza dî Homayî quwet da mî, mî ca dî lîngî xu dardî we, mî fir da u ez dew ra vecîyayo.

Qalanê diki ra pey her sareyê xu keno berz u vano:

-Xu zaf meqehrîn. Tî zi biyi bırayê ma. Qederê ma maneno yobinan. Ma zi zê tu yi. Tî merg ra xelisiyayi bes o. Zımistan biyo nızd. Lazım o verco ma xu rê cayêk bıvin.

Çar heme embazi kuweni rayir, xeylêk şini, miyanê yo gem dı duyêk vineni. Hetê duyî ser şini, duyî ra beni nızd, oniyeni du yo ban ra veciyeno. Reseni kışta bani. Her xu şano verê pencera, kutık veciyeno paşta herî, pısing xu tul kena paşta kutiki ser. Dik zi fir dano serê paşta pısing u oniyeno zerre ra.

Dik vano:

-Hiri teni hê zerreyê wadeyi dı verê pıxêrî dı ronışteyi. Tıfingi inan zi hê verê inan dı yi.

Her, diki ra vano:

-Cad bê war. Wa ço tu nêvino.

Dik cad yeno war u vano:

-Ini seydari, wayirê keyeyi niyi. Ma seydaran bîfetılın, wa ban ma rê bımano. Ma aşmanê zımistani tiya dı raviyarn.

Her vano:

-Ez kışta beri dı vındeno. Wa kutık binê merdiwan dı vındero. Wa pısing xu bierzo daldeyê dar. Dıma zi wa dik şiyero verê pencera u wa cam nequr bıkerö. O wext seydari pê diki hesiyeni u vani ma diki bıkiş. Wext inan ber akêrd u ameyi teber, ez paskul erzeno ver u wa merdiwanan ra lêr bıbi. Kam lêr bı wa kutık ey gaz bıkerö. Eger vaco ez şiyeri dar u xu bıxelısnı ına hew zi wa pısing penc bıkerö. Eger ma biyi serfiraz seydari remeni şini u keye ma rê maneno.

Heme vateyê xu keni yo. Dik şino verê pencera u pencera nequr keno. Seydari diki vineni. Dik cad fir dano u şino gılê yo dar.

Seydari vani:

-De bioniyên gureyê Homayi ra. Ma hındêk geprayi taba ma dest nêkot, inka zi seyd ameyo ma ver. Adırê ma zi ho wekerde yo, ma cad diki bıkiş u bıwer.

Seydari tıfinganê xu geni u têdima xu erzeni teber. Kam ber ra yeno teber, her paskul dano peru. Kam paskul weno tıfingê ey dest ra pereno, o zi lêr beno u şino kuweno binê merdiwan. Uca dı zi kutık gaz dano peru. Uca ra remeni, vani ma şı dar u xu bıxelısn, labelê ına rey zi pısing penc erzena inan. Oniyeni xelasa inan çin a, remeni u şini.

Dik gîlê dar ra veng dano, vano heme remayi şiyi, ço nêmento. Ma eşkeni şî zerre.

Kutık vano:

-Cayêko zaf hol o. Lazım o ma wayirtiya keyeyi biker.

Dik vano:

-Vateyê şîma zaf weş o. Feqet lazım o ma gureyê xu bar biker.

Her vano:

-Kam eşkeno se bıkero, wa vaco.

Dik vano:

- Mı dew dı malati kerdên. Bê malati çik mı dest ra niyeno.

Pising vana:

-Gureyê zerreyê keyeyi bîdên mı. Mı verco zi ino gure kerdên.

Kutık vano:

-Pawıtış gureyê mı wo. Ez zi şîma paweno.

Her vano:

-Şîma mı rê taba nêverda. Teyna rayberti mend. Ez zi şîma rê rayberti keno.

Inay ra pey xu rê gele peyda keni. Werê xu vîrazeni, pizeyê xu dekeni. Zerreyê keyeyê germini dı bêderd u bêbela cuyeni.

2 Kaya Çal

Ina kay pê dı tenan kay bena. Erd dı her kışt dı panc çali têhet dı keniyeni, çala pancın binêna gırd vıraziyena. Çar çalanê verinan ra her yo pê panc kerrayan debena. Her het dı çala gırd veng manena, ina çal embar a.

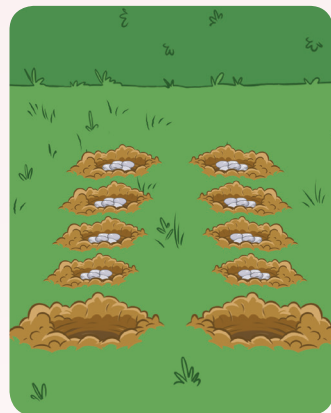
Kaykero verin çala xu ra kerrayan geno u her çala ki a çal ra dıma yena, yo bı yo kerra dekeno u yo kerra zi erzeno embarê xu. Kerrayi ey kamca dı bıqedı eg a çal dı kerrayi bıbi, inan geno u kay rê dewam keno.

Kayker wext kerrayan dekeno çalan, kerrayan dekeno çalanê kaykerê bini; labelê kerra nêerzeno embarê ey.

Kayker wext kay keno çala ki kerra dekerd, eg a çal dı kerrayi nêmani, ina dor kaykero bin kay keno. Kaykero bin zi bı eyni qeyde, kerrayan geno dekeno çalan u embarê xu. Wext heme çalan dı kerrayi qediyayi u embar dı biyi pêser, o wext kerrayi newe ra debeni çalan.

Hetê kami dı kerrayi çal kêm bımani u çend çalan dı panc kerrayi çin bi, a çal qefiliyena u pê çik serê çal yeno girotiş, hini kerra a çal nêbena.

Kay pê çalanê akerdeyan dewam kena u kaykeri heyne çalan ra kerrayan geni u dewam keni. Heta yo het dı heme çali biyeri qefilnayış kay dewam kena.

3 Vateyê Verinan

Edar edîlneno, Nisan nasalneno, Gulan xemîlneno.
 Bîrayê weri timotim hêrsbiyayi yo.
 Eg dar bi pil hîni çot nêbena.
 Eg merdîm bîkuwero govend gereka bîreqîsiyo.
 Gureyê yo hel, serevdeyê yo serr.
 Heta liye kel nêdo qedrê kundêz niyeno zanayîş.
 Kutîko gîdar nêverdeno kutîko feqîr biyero lax ser.
 Mekuwer pê beri, tî beni xeberi.
 Merdîm gîştî xu qulan ra nêçarno mar zî nêceneno pede.
 Nê sir bîku nê zî wa buy bîdo.
 Peyniya tengî tîm hirayî ya.
 Pîrê memîr wesar yeno, kalo memîr pîncar veciyeno.
 Pîyanz çîqas fîrk bo hîndêk sare geno.
 Tele ra weli, weli ra tele kuweno.
 Yo dadi eşkena des qîcan weyeker, des qîcî nêşkenî yo dadi weyekerî.

4

Dêki

- ☐ Çikê mî esto, tu wa besto.
- ☐ Leteyê nani, peyê bani.
- ☐ Beya poti qutiya giroti.
- ☐ Qayişê mî yo qerbelek o, binê erd dî felek o.
- ☐ Çikê mî esta, şew xebitiyena roc qeldiyena.
- ☐ Dî bırayî mî esti, eg yo ronîşo o bin wirzeno.
- ☐ Çikê mî esta, ez şîna a zî şîna, ez vîndena a zî vîndena.
- ☐ Çikê mî esto şîno geyreno, yeno keye dî fek akerde maneno.
- ☐ Mî şan bîzî xu kerdi gew, sêrsîbay wîrîştî gew venguarî a.
- ☐ Mereka mî ha pîrr sîmer, adîr kot cî, sîmer vêşa, merek nêvêşa.

5 Kaya Omaran

Yo, dı, dıma hiri
Şını keyê miri
Nışeni herê suri
Vazdani zê tiri

Hiri, çar, mı va panc
Qaqıbnena zarenc
Şu zebeşan bısenc
Tımotım esta renc

Şeş, hot, serr biya heşt
Nata weta xu eşt
Vêşanan kerd de teşt
Aşiki ma şî geşt

Dı, hiri, vacên çar
Gılê gozêr dı mar
Goza xij keni war
Ma piya biker bar

Çar, panc, bıomar şeş
Tu r' xela erdo weş
Fekê xu meker beş
Nano tu dıma heş

Hot, heşt, hını bı new
Dewıcan pes kerd gew
Roc dıma bena şew
Nêweşan gena tew

Panc, şeş, roci bi hot
Dadiya mı nan pot
Tuto qic dar ra kot
Kesi nêvet qet sot

Heşt, new, peyni d' vac des
Omartış hını bes
Wa biyero herkes
Kes nêmano bêkes

6

Lezvateyi

Ez qij tı qij
Serê Eli dı
Biya qij qij

Ga manga
Golık za
Pışkıl teqa
Weş a nêweş a
Weş a nêweş a

Eli Weli
Bezrê teli
Telı vêşa
Eli kışiya

Lo lo palıngo gulşengo
Kerga xalan kuzan berda
Pê gıl koyana teyna werda
Nê aste nê poste
Bara şıma şıt şeker
Bara ma kul keder

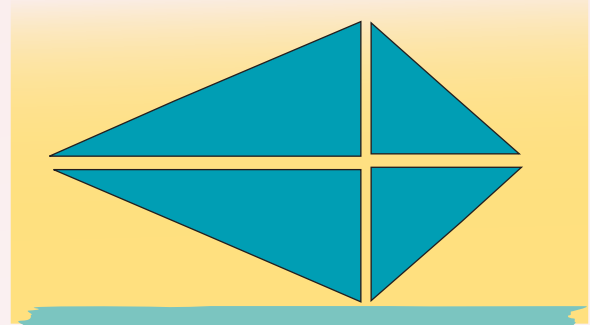
Hot çikon dı çik çin o
Mar dı mıjı çin o
Kerg dı ciji çin o
Gol dı qapax çin o
Sol dı bezre çin o
Dik dı hak çin o
Asiman dı estun çin a
Qatır dı kura çin a

7

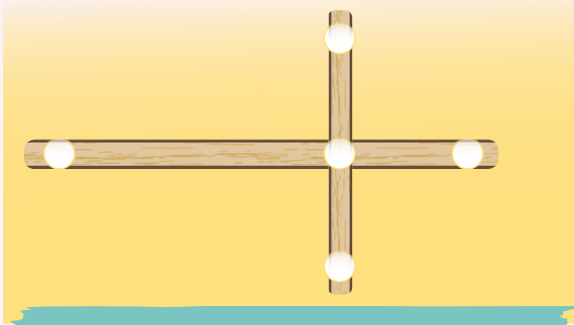
Viraştışê Fîrfîrik

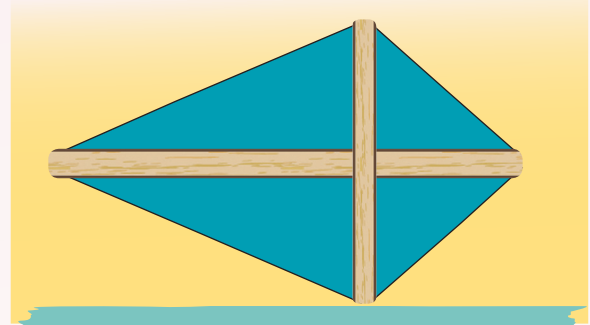
1-Ma verco qey fîrfîrik kağıt, kinc ya zi naylonêk geni.

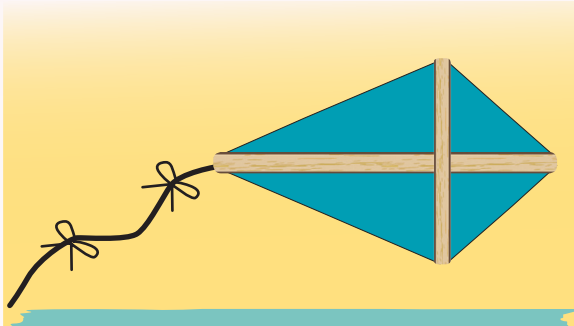
2-Ma melzemeyê xu zê resimê corini îşaret kenî, kıştan ra qat kenî u hetê cêri ra bîrnenî.

3-Dîma ma 2 çuwayan zê resimê corini bestenî yobinan a.

4- Ma cuwapey melzemeyê xu çuwayan a gîre danî.

5-Badina ma zê resimê corini la bestenî fîrfîrik a.

Resim-9

6-Fîrfîrika ma hedre ya. Inka zi fîrfîrika ma asiman dî fir dana.

8

Zebarı

Xala Gul, ciniyêka hotay serre ya. Mêrdeyê ay çend serri veri merd bî. Xala Gul, nêbibî wayirê lacan. Keynaya ay zi zewıcıyayi bî. Xala Gul, keyeyê xu dî teyna cuyayên. Mangayi pawitên; pê şît, mast, run, tontır, penirê inan idareyê xu kerdên. Wefatê mêrdeyê cî ra pey dewıcan kar u gureyê Xala Gul kerdên.

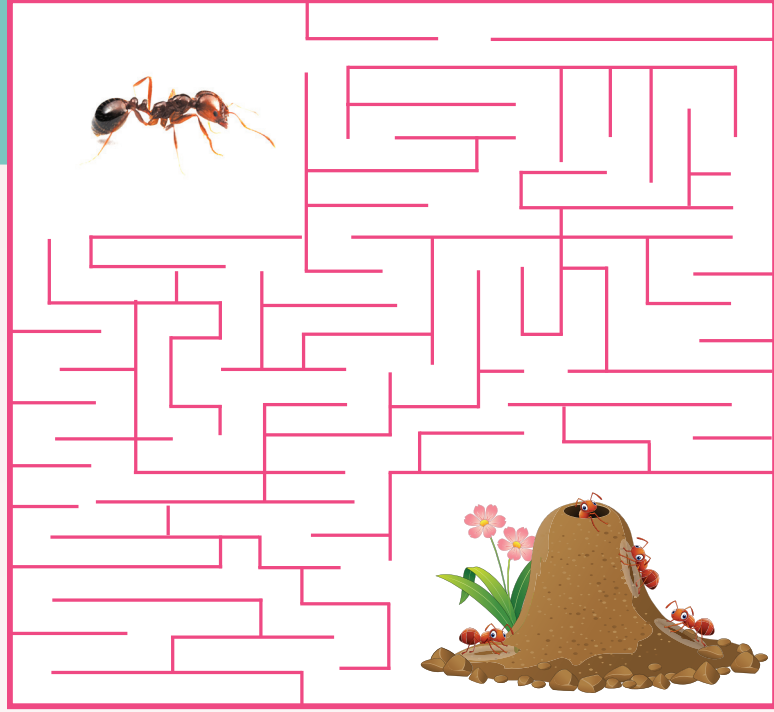
Hîni wextê çinayîşê vaşan bî. Hêrdışsıpiyanê dew ra Hecî Ehmedî veng da dewıcan va, ‘Gelê bırayan, wextê çinayîşê vaşan o. Ma herkes şîni mergana xu çinenî. Labelê vaşê Xala Gul nêçiyayi mend. Wa sıba her keye ra yo ten biyero pêser, ma benî zebarıyê Xala Gul u şîni vaşê ay çinenî.’

Sıbayerco her keye ra yo ten şî hêga u vaşê Xala Gul çîna. Xala Gul zaf bî şa u dewıcan rê dua kerd.

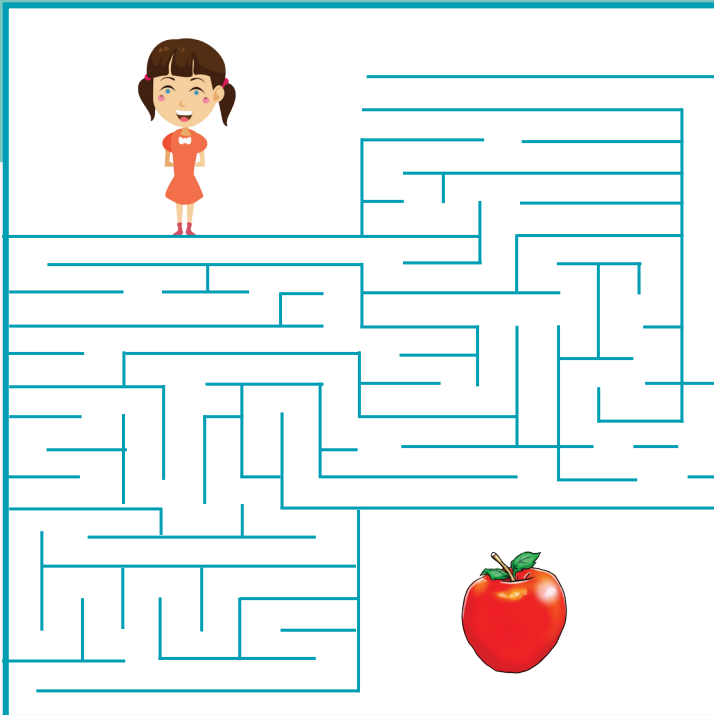

9 Rayiro Raşt Bivînên

Morcelî kamci
rayir teqib
bîkero,
reseno keyeyê
xu.

Resim-10

Keyna kamci
rayir teqib bîker
resena sa.

10 Xaçapers

XAÇAPERS

milem 1	uysed 2	tukık 3	genimen 4	mismew 5
eğle 6	mıstanız 7	insan 8	rus melbaya 9	revseyir 10
pa 11	kirpı 12	zawar 13	laxeynak 14	yaw 15
apyız 16	miç 17	dandın 18	rezr 19	xotrot 20
reytic 21	ezım 22	coretve 23	takıb 24	lemeq 25

- 1-Kam mekteb dı ders dano.
- 2-Yo serr dı çend aşmi esti.
- 3-Kamci heywan laweno.
- 4-Arayi dı weriyeno.
- 5-Yo serr dı çar hebi esti.
- 6-Hêga dı çiniyeno.
- 7-Ino mewsim dı vor varena.
- 8-Yo aşma wesari.
- 9-Ina lembe dı wesayiti vındeni.
- 10- Cayêko tede peyaviyer çin bo ez esta.
- 11-Bırayê babiyê ma.
- 12-Babiyê dadiya ma.
- 13-Lacê waya ma.

- 14-Keynaya xala ma.
- 15- Keynaya dadiya ma ya.
- 16-Mektebi kamci mewsim dı abeni.
- 17-Ma pê ma wasla vineni.
- 18-Ma pê ma wasla nan caweni.
- 19-Ina wasla guniya ma pak kena.
- 20-Nêweşan muayene keno.
- 21-Cıt keno u hêga rameno.
- 22-Çar hetan ra yo het o.
- 23-Roc ino het ra veciyeno.
- 24-Mekteb dı her roc waniyeno.
- 25-Ma pê nuşte nuseni.

FERHENG

A

Adır: Ateş
Ageyrayış: Dönmek
Akerdiş: Açmak
Alawıtış: Yoğurmak
Alınc: Erik
Amnan: Yaz
Antış: Çekmek
Arayı: Kahvaltı
Ardımkerdiş: Yardım etmek
Ardış: Getirmek
Ardi: Un
Arêdayış: Toplamak
Argud: Yonca
Arısiyayış: Dinlenmek
Ari: Değirmen
Arweş: Tavşan
Astore: Yıldız
Astor: At
Aşm: Ay
Aver: İleri
Aw: Su
Axırı: Sonunda

B

Babkal: Ata
Badina: Sonra
Ban: Ev
Bar: Yük
Bawermend: İnanan
Bedıliyayış: Değişmek
Behrê Ege: Ege Denizi
Behro Sıpi: Akdeniz
Behro Siya: Karadeniz
Behskerdış: Bahsetmek

Benate: Ara
Ber: Kapı
Berdış: Götürmek
Bermayış: Ağlamak
Berme: Ağlama
Berz: Yüksek
Bes: Yeter
Bestış: Bağlamak
Bêy: Ayva
Bımbarekkerdiş: Kutlamak
Bın: Alt
Bınêna: Biraz daha
Bınyıyer: Altgeçit
Bıra: Erkek kardeş
Bırin: Yara
Bırindar: Yaralı
Bıriyayış: Kesilmek
Bırnayış: Kesmek
Bız: Keçi
Boyaxkerdiş: Boyamak
Bum: Baykuş
Buy: Koku
Buydayış: Kokmak

C

Ca: Yer
Caardış: Yerine getirmek
Cagırotış: Yer almak
Cawıtış: Çiğnemek
Cemed: Buz
Cemedbestış: Buz tutmak
Cew: Arpa
Cêr: Aşağı
Cıgeyrayış: Araştırmak
Cıl: Elbise
Cınıştış: Binmek
Cısn: Çeşit

Cıtkerdış: Çift sürmek
Cıtyer: Çiftçi
Cıwan: Genç
Ciran: Komşu
Ciya: Ayrı
Cor: Yukarı
Cuapê: Sonra
Cuyayış: Yaşamak

Ç

Çal: Çukur
Çarnayış: Gezdirmek
Çend: Bazı, birkaç
Çep: Sol
Çerenayış: Otlatmak
Çım: Göz
Çıqas: Ne kadar
Çırê: Hiçbir zaman
Çıta: Ne
Çınayış: Biçmek
Çonqal: Baston
Çot: Eğri

D

Dalde: Gölge
Damari: Üvey anne
Dar: Ağaç
Darnequr: Ağaçkakan
Daru: İlaç
Dayış: Vermek
Debar: Geçim
Debiyayış: Dolmak
Decenayış: Dikmek
Dedkeyna: Amcakızı
Dehkera: Konu
Dekerdış: Doldurmak
Delal: Değerli

Depıştış: Tutmak
Derber: Etraf, civar
Derê: Hele
Derenca: Merdiven
Derg: Uzun
Derheq: Hakkında
Dest: El
Destakerde: Eli açık
Dêstır: Anında
Destpêkerdış: Başlamak
Dew: Köy
Dewar: Büyükbaş hayvan
Deza: Amcaoğlu
Dezge: Tezgah
Dije: Kirpi
Dikan: Dükkan
Dından: Diş
Dıştar: Nezle
Dik: Horoz
Diyari: Ziyaret
Doman: Çocuk
Dor: Sefer
Dormale: Çevre
Doruver: Çevre
Du: Duman
Dur: Uzak
Dusiyayış: Yapışmak

E

Ecızkerdış: Rahatsız etmek
Edar: Mart
Edelnayış: Bekletmek
Embar: Depo
Embaz: Arkadaş
Embazti: Arkadaşlık
Emırber: Güngörmüş
Emkeyna: Halakızı
Emserr: Bu yıl

Emza: Halaoğlu
Engemin: Bal
Erd: Yer
Ereykotış: Geç kalmak
Esteritış: Silmek
Eyro: Bugün

22 22 22

Ê

Êrdiş: Sakal
Êsayış: Görünmek

22 22 22

F

Famkerdiş: Anlamak
Fatisiyayış: Boğulmak
Fek: Ağız
Fekbazi: Gevezelik
Fekveradayış: Vazgeçmek
Felıtiyayış: Kurtulmak
Fêki: Meyve
Fıkırıyayış: Düşünmek
Fırfırık: Uçurtma
Fırınğı: Domates
Fırk: Seyrek
Fırdayış: Uçmak

22 22 22

G

Gaz: Isırık
Gazkerdiş: Isırmak
Gem: Ormanlık alan
Germ: Sıcak
Geşt: Dilenme
Gew: Ağıl
Geyrayış: Gezmek
Gilyeş: Dağ eteği
Gıran: Ağır
Gırd: Büyük
Gırênayış: Kaynatmak

Gırdayış: Bağlamak
Gırotış: Almak
Gırze: Bağ
Gilyaz: Kiraz
Goşsernayış: Dinlemek
Goştarikerdiş: Dinlemek
Govend: Halay
Gozêr: Ceviz ağacı
Guler: Yuvarlak
Guni: Kan
Gure: İş

22 22 22

Ğ

Ğafla: Ani
Ğele: Buğday
Ğelet: Yanlış
Ğeyret: Çaba
Ğezal: Ceylan
Ğıdar: Azgın
Ğıyal: Hayal

22 22 22

H

Hak: Yumurta
Hayi: Haber
Heb: Tane
Hehecık: Ebabil kuşu
Hedrekerdiş: Hazırlamak
Hel: An
Helı: Kartal
Heme: Hepsi
Henar: Nar
Heqbe: Heybe
Her: Eşek
Herıdiyayış: Küsmek
Hermuş: Köstebek

Herr: Toprak
Hesheraw: Ses seda
Hesır: Gözyaşı
Hesiyayış: Uyanmak
Heskerdış: Sevmek
Heş: Ayı
Het: Yön
Hewênayış: Ağrlamak
Hewılıyayış: Yer değıştirmek
Heyna: Yeniden
Hêdi hêdi: Yavaş yavaş
Hêga: Tarla
Hêrsbiyayış: Kızmak
Hına: Böyle
Hındêk: Bu kadar
Hını: Artık
Hira: Geniş
Hiş: Bilinç
Hivi: Umut
Holi: İyilik
Holikerdış: İyilik yapmak
Hon: Uyku
Hor: Bulut

22 22 22

I

Inka: Şimdi

22 22 22

İ

İmtıhan: Sınav

İnan: Bunlar

İşaretkerdış: İşaretlemek

22 22 22

K

Kam: Kim

Kanuno Peyin: Ocak

Kanuno Verin: Aralık

Kar: İş
Kay: Oyun
Kayker: Oyuncu
Kaykerdış: Oynamak
Kendal: Uçurum
Kendış: Kazmak
Kerkınc: Yengeç
Kerra: Taş
Kesa: Kaplumbağa
Kesk: Yeşil
Keşkelon: Eylül
Keye: Ev, aile
Keyfgırotış: Neşelenmek
Kêm: Eksik
Kınc: Elbise
Kışt: Yön
Kışta çep: Sol taraf
Kışta raşt: Sağ taraf
Kıştdayış: Kenara koymak
Kıştış: Öldürmek
Ko: Dağ
Kombiyayış: Toplanmak
Kuçe: Sokak
Kundêz: Kepçe
Kurm: Huy
Kuzı: Sansar

22 22 22

L

Lac: Oğul

Laçık: Tülbent

Lap: Avuç

Lax: Leş

Leckerdış: Kavga etmek

Legleg: Leylek

Lehif: Yorgan

Lehza: An

Lerz: Titreme

Leş: Beden

Lete: Parça
Lew: Dudak
Lewe: Kenar
Leye: Kazan
Leyir: Yavru
Lezabez: Çabucak
Lezkerdiş: Acele etmek
Lêl: Bulanık
Lêrbiyayış: Yuvarlanmak
Lêrkerdiş: Yuvarlamak
Lêş: Kir
Lêşin: Kirli
Ling: Ayak
Loqla: Bağırsak
Lu: Tilki

M

Mala: İmam
Manga: İnek
Mar: Yılan
Mast: Yoğurt
Mehla: Mahalle
Melım: Öğretmen
Melumat: Bilgi
Melumatdayış: Bilgi vermek
Mendiş: Kalmak
Merdım: Adam
Merdımati: Akrabalık
Merdiş: Ölmek
Merek: Samanlık
Merg: Çayırılık
Merg: Ölüm
Merre: Fare
Mesul: Sorumlu
Meyman: Misafir
Meymanti: Misafirlik
Mêrde: Koca
Mêrik: Adam

Mêşna: Koyun
Mıl: Boyun
Mıntıqa: Bölge
Mıqatbiyayış: Korumak, sahip çıkmak
Mırad: Dilek
Mırdamırd: Doya doya
Mışag: İşçi
Mışequeti: Yaramazlık
Mışequetikerdiş: Yaramazlık yapmak
Mihwer: Eksen
Mir: Hamur
Mirçık: Kuş
Miyan: Ara
Miyanci: Orta
Mocnayış: Göstermek
Morcele: Karınca
Motış: Göstermek
Mude: Süre
Munaqeşe: Tartışma
Musayış: Öğrenmek
Musnayış: Öğretmek

N

Nali: İnleme
Nan: Ekmek
Nanpoc: Fırıncı
Nasalnayış: Süzmek
Nengu: Tırnak
Neqışnayış: Süslemek
Nequr: Gaga
Nequrkerdiş: Gagalamak
Nerm: Yumuşak
Newe: Yeni
Nexşin: Süslü
Nêweş: Hasta
Nêweşxane: Hastahane
Nışka: Ani
Nızd: Yakın

Nızdi: Yakınlık
Nimkure: Yarı küre
Nuştış: Yazmak

22 22 22

O

Omar: Sayı
Omartış: Saymak
Omişbiyayış: Anlaşmak
Oniyayış: Bakmak

22 22 22

P

Pak: Temiz
Pakdepiştış: Temiz tutmak
Pakğırotış: Temiz tutmak
Paki: Temizlik
Pakker: Silgi
Paryez: Diyet
Paskul: Tekme
Paştdayış: Desteklemek
Patos: Patoz
Pawıtış: Beklemek, korumak
Payiz: Sonbahar
Pedecenayış: Sokmak
Pel: Yaprak
Penc: Pençe
Penckerdış: Tırmalamak
Perayış: Fırlamak
Pers: Soru
Persayış: Sormak
Perunayış: Sırtlamak
Pes: Küçükbaş hayvan
Peskuvi: Dağ keçisi
Peşmıriyayış: Tebessüm etmek
Pey: Sonra
Peyaviyer: Yaya geçidi
Peydakerdış: Temin etmek
Peyni: Arka, son

Pêlek: Torba
Pêrodayış: Kavga etmek
Pêserameyiş: Toplanmak
Pêserardış: Bir araya getirmek
Pêya: Yaya
Pılınğ: Kaplan
Pırrbiyayış: Dolmak
Pısing: Kedi
Pıxeri: Şömine
Pikerdış: Anlaşmak
Pil: Büyük
Pir: Yaşlı
Pırık: Dede
Piya: Birlikte
Piyanz: Soğan
Piyeş: Taraf
Pize: Karın
Pizedekerdış: Karın doyurmak
Por: Saç
Potış: Pişirmek
Puç: Çürük
Purn: Fırın

22 22 22

Q

Qal: Söz
Qam: Boy
Qas: Kadar
Qaşul: Kabuk
Qaşuliyayış: Kabuk atmak
Qayış: Kemer
Qedinayış: Bitirmek
Qediyayış: Bitmek
Qefiliyayış: Yorulmak
Qefilnayış: Kapatmak
Qehıriyayış: Üzölmek
Qeldiyayış: Devrilmek
Qerardayış: Karar vermek
Qerbelek: Alacalı

Qerqiliyayış: Kıpırdanmak
Qesnayış: Kesmek, kırmak
Qey: İçin
Qeydkerdiş: Kaydetmek
Qezençkerdiş: Kazanmak
Qêrayış: Bağırmaq
Qêri: Çıgılık
Qıç: Küçük
Qıçkek: Küçükük
Qırık: Boğaz
Qırıncele: Kurbağa
Qom: Eş dost, akraba
Quti: Sandık

R

Radayış: Yola çıkmak
Rakerdiş: Sermek
Rakotış: Yatmak
Ramıtış: Sürmek
Ramıtoğ: Sürücü
Ramocnayış: Göstermek
Ramotış: Göstermek
Raşaye: Saçılmış
Raşt: Sağ, doğru
Raştameyiş: Rastlamak
Raşte: Düzlük alan
Ravıstış: Sermek
Raviyertış: Geçmek
Rayir: Yol
Raywan: Yolcu
Raywanti: Yolculuk
Recıfıyayış: Titremek
Rencan: Yorgun
Rencani: Yorgunluk
Reqısiyayış: Dans etmek
Resayış: Ulaşmak
Rey: Kez
Reyna: Yine

Rêz: Sıra
Rık: İnat
Rıkdar: İnatçı
Rınd: Güzel
Rındi: Güzellik
Rıpel: Sayfa
Rız: Pirinç
Riyê erd: Yeryüzü
Roc bı roc: Günden güne
Roc: Gün
Rocawan: Batı
Rocawanê Verroci: Güneybatı
Rocawanê Zımeysi: Kuzeybatı
Rocvete: Doğru
Rocveteyê Verroci: Güneydoğu
Rocveteyê Zımeysi: Kuzeydoğu
Ronayış: İndirmek
Ronıştış: Oturmak
Roniayış: Konulmak
Roşan: Bayram
Roşn: Aydınlık
Ruçık: Çehre
Run: Yağ

S

Sarebırnayış: Kesmek
Satıl: Bakraç
Seba: İçin
Selık: Küfe
Semed: İçin
Seqet: Engelli
Ser: Üst
Serdgırotış: Soğuk algınlığı
Serevde: Başa kakma
Serfirazi: Başarı
Sernuşte: Başlık
Serr: Yıl
Serrna: Ertesi yıl

Serviyer: Üstgeçit
Seydar: Avcı
Sêrsıbay: Sabah
Sıbayerco: Ertesi gün
Sıfre: Sofra
Sımer: Saman
Sıpi: Beyaz
Sir: Sarımsak
Sol: Tuz
Sot: Ses
Sur: Kırmızı

Ş Ş Ş

Ş
Şabiyayış: Sevinmek
Şane: Tarak
Şar: Halk
Şarıstan: Şehir
Şaşmendiş: Şaşırmak
Şayi: Sevinç
Şeqıtnayış: Savurmak
Şeqızıyayış: Utanmak
Şer: Kavga
Şew: Gece
Şewşewık: Yarasa
Şexıs: Kişi
Şılı: Yağmur
Şınasnayış: Tanımak
Şınawıtış: Duymak
Şırawıtış: Göndermek
Şıt: Süt
Şıtış: Yıkamak
Şıxulnayış: Kullanmak
Şiret: Nasihat
Şiyayış: Gitmek
Şorba: Çorba

T T T

T
Taba: Bir şey
Tadayış: Çevirmek
Takotış: Yanmak
Talebe: Öğrenci
Tanayış: Öğütmek
Teber: Dışarı
Tele: Diken
Ten: Kişi
Tengasi: Zorluk
Tengzerr: Bunalmak, sıkılmak
Teqayış: Çatlamak
Teqızakerdış: Acele etmek
Teqıbkerdış: Takip etmek
Terek: Raf
Terew: Turp
Terıknayış: Terk etmek
Ters: Korku
Tesbitkerdış: Tesbit etmek
Tesel: Deneme
Teselkerdış: Denemek
Tesirkerdış: Etkilemek
Tetkikkerdış: İncelemek
Teyare: Uçak
Teyna: Yalnız
Têdıma: Peşpeşe
Têgeyrayış: Hareket etmek
Têmikerdış: Tembihlemek
Têmiyankotış: Birbirine girmek
Têşayış: Sallamak
Têşiyayış: Sallanmak
Têşt: Leğen
Tıkoteyna: Yapayalnız
Tımotım: Her zaman
Tic: Güneş
Tiya: Bura
Tofan: Tufan
Tontır: Çökelek

Tor: En
Torn: Torun
Torzin: Balta
Toxtor: Doktor
Tulkerdiş: Fırlatmak
Tut: Çocuk
Tuti: Papağan

22 22 22

U

Uca: Orası

22 22 22

V

Va: Rüzgar
Vaciyyaiş: Söylenmek
Varan: Yağmur
Varayiş: Yağmak
Varnayiş: Yağdırmak
Vaş: Ot
Vaşturi: Orak
Vatış: Söylemek
Vay: Ark
Vaydayiş: Savurmak
Vazdayiş: Koşmak
Veciyyaiş: Çıkmak
Vengdayiş: Seslenmek
Vengovarıt: Bomboş
Vengzengıl: Güzel sesli
Venık: Uyku
Veradayiş: Bırakmak
Verard: Kucak
Verco: Önce
Verg: Kurt
Verni: Ön
Verroc: Güney
Vetiş: Çıkarmak
Veyv: Gelin
Vêrsi: Gölge

Vıl: Çiçek
Vılabiyayiş: Yayılmak
Vındertiş: Durmak
Vıraştış: Yapmak
Vıraziyayiş: Yapılmak
Vıstore: Kayınbaba
Vısturi: Kaynana
Vicnayiş: Seçmek
Vinayiş: Görmek
Virakerdiş: Unutmak
Viyertiş: Geçmek
Vor: Kar

22 22 22

W

Warameyiş: İnmek
Warverdayiş: Bırakmak
Wasla: Organ
Waştış: İstemek
Way: Kız kardeş
Wayir: Sahip
Wayirti: Sahiplik
Wedarıtış: Kaldırmak
Wekerdış: Yakmak
Welat: Memleket
Wendekar: Öğrenci
Wendiş: Okumak
Wenık: Serin
Weniştış: İnmek
Wer: Yemek
Werdiş: Yemek
Werıkna: Keşke
Werwerdiş: Yemek yemek
Wesar: İlkbahar
Wesayit: Araba
Wesıf: Özellik
Weşe: Başak
Weşi: Sağlık
Wever: Karşı taraf

Wext: Süre
Weyekerdış: Beslemek
Wezife: Görev
Wezifedar: Görevli
Wirdêş: Avuç
Wırıştış: Kalkmak
Wışk: Kuru
Wışkawışk: Sıkıca
Wuye: Kürek

X

Xalkeyna: Dayıkızı, teyzekızı
Xalza: Dayıoğlu, teyzeoğlu
Xapinayış: Kandırmak
Xapxapık: Çalikuşu
Xatırwaştış: Veda etmek
Xebat: İş
Xebatkar: İşçi
Xeber: Haber
Xebıtiyayış: Çalışmak
Xela: Ödül
Xelas: Kurtuluş
Xemılınayış: Süslemek
Xet: Hat
Xeta: Yanlış
Xırabi: Kötülük
Xıyar: Salatalık
Xiç: Çakıl
Xox: Şeftali
Xuradayış: Giyinmek
Xurt: Şişman
Xuvirakerdış: Unutmak

Y

Yobinan: Birbiri

Z

Zama: Damat
Zanayi: Bilgili
Zanayış: Bilmek
Zarec: Keklik
Zebarı: İmece
Zebeş: Karpuz
Zengene: Kazma
Zerd: Sarı
Zergun: Yeşil
Zerıkiyayış: Sararmak
Zerre: İç
Zerrnerm: Yumuşak huylu
Zerrtal: Gönlü kırık
Zexire: Erzak
Zêdiyayış: Çoğalmak
Zêpi: Aynı
Zıme: Kuzey
Zımıstan: Kış
Zınar: Kaya
Zıxm: Sağlam
Zildayış: Filizlenmek
Ziyarkerdış: Ziyaret etmek
Zobina: Başka
Zur: Yalan

ÇIMEYİ

- MEB. (2016) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Kürtçe; Kurmancca ve Zazaca 5-8. Sınıflar) Öğretim Programı, Ankara: MEB Yayınları.

RESİM U FOTOĞRAFI

- Resim u fotoğrafi ki rıpelanê 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 42, 44, 45, 47, 49, 50, 54, 55, 58, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 103, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118 dı ca girot, hetê Şemal Medya ra peyda biyi.

Resim-1; 43951203 • Resim-2; 62386388 • Resim 3; 9553936 • Resim-4; 27255709

• Resim-7; 45970721 • Resim-8; 28328871 • Resim-9; 696168430 • Resim-10; 489690505 benateyê tarixanê 01.06.2019 - 07.01.2019 dı hetê Şemal Medya ra <https://www.canstockphoto.com> ra ameyi êrinayış.

• Resim-6; www.cogrfyaharita.com/haritalarim/4lturkiye-mulki-idare-haritasi5.png ra ameyo girotiş.

• Fotoğraf-1; 9226997 • Fotoğraf-2 4530848 • Fotoğraf-3; 15263316 • Fotoğraf-5; 13440930 • Fotoğraf-7; 10133560 • Fotoğraf-8; 45616761 • Fotoğraf-9; 37610711, Fotoğraf-10; 0617831 benateyê tarixanê 01.06.2019 - 07.01.2019 dı hetê Şemal Medya ra <https://www.canstockphoto.com> ra ameyi êrinayış.

• Fotoğraf-4, Fotoğraf-6; arşiva Şemal Medya ra ameyi girotiş.

CEWABÊ DÊKAN (RIPEL: 114)

Name

Meyit

Lehif

Vêrsi

Astareyi

Aşm

Mar

Terazi

Sol

Soba